

KURJER POZNAŃSKI

Abonament kwartalny na pocztę mk. 6.60 z odnośnikiem do domu mk. 7.02
Abonament kwartalny w Poznaniu w ekspedycji mk. 6 — z odnośnikiem do domu mk. 6.90
Ogłoszenia: 30 jengów od wiersza petylowego z doliczeniem 50% do datku drożyznowego.

Nr. 63. | Poznań, niedziela dnia 16. marca 1919. | Rok XIV.

Poznań, dnia 15. marca 1919.

Amerykanie a sprawa polska.

(Na podstawie wywiadu z prof. Zwierzchowskim.)

Nie dalej jak wczoraj podaliśmy urzędowy telegram amerykańskiej Misji pokojowej w Paryżu, zwracający się przeciwko wiadomościom i przypuszczeniom jakoby Stany Zjednoczone były nieprzychylnie usposobione dla Polski, jakoby w szczególności sam prezydent Wilson zmienił był na niekorzyść zapatrywanie swoje wobec narodu polskiego. Oświadczenie amerykańskie podaliśmy z zadowoleniem, ponieważ świadczy ono o tem, że miarodajnym czynnikiem amerykańskim nie jest obojętność, co opinia polska sądzi o ich stanowisku wobec Polaków. Rozpraszając istniejące rzeczywiście obawy i podejrzenia, telegram ów jaknajlepiej zrobił wrażenie i niewątpliwie wzmożił zaufanie społeczeństwa do polityki amerykańskiej.

Celem zasięgnięcia jeszcze bliższych informacji o stosunku Ameryki do nas, zwróciliśmy się do bawiącego u nas w przejeździe prof. Stanisława Zwierzchowskiego z Ann Arbor w stanie Michigan, który będąc dziekanem naszej dziennej, od szeregu lat czynnym jest jako profesor inżynierii przy uniwersytecie wymienionego Stanu i zdołał wybitnie zaistnieć stanowisko wśród Polonii amerykańskiej. Prof. Zwierzchowski jest jednym z 15 członków Rady Zarządzającej Wydziału Narodowego, to jest tej organizacji, która reprezentuje politykę obrzeczniej większości Polaków w Ameryce, stojącej na stronie koalicji. W sporadku po teściu swoim, znanym działaczowi polsko-amerykańskim śp. Michał Kraszczyński objął prof. Zwierzchowski najwypływowszą, organem niezależnym „Kurjer Polski” w Milwaukee, piśmie, które najgoręcej może popierać sprawę tworzenia armii polskiej po stronie koalicji. O zauszaniu, jakim się cieszy profesor Z. w urzędowych sferach amerykańskich, świadczy to, że został on powołany na członka i. zw. komisji Housa; to jest komisji dla prac przygotowawczych na kongres pokojowy. Tam opracowywał specjalnie sprawy ekonomiczne Polski oraz kwestię dostępu do morza. I obecnie przyszedł p. Zwierzchowski do Europy, jako członek nieoficjalny, stojąc w związku z konferencją pokojową, której p. Z. dalszych jeszcze dostarcza informacji.

Zapytany o stosunek Stanów Zjednoczonych do Polski, dał nam profesor Zwierzchowski następujące wyjaśnienia:

„Ciesze się, że amerykańskie sfery urzędowe ogłosiły telegram, stwierdzający przychylność swą dla Polski, bo może on się przyczynić do usunięcia istniejących nieporozumień. Faktem jest, że gdy wjeżdżałem 15. stycznia z Ameryki sprawa nasza nie stała się dobrze w opinii amerykańskiej. Przeciwno nam pracowały wpływy żydowskie i — niestety podnieść to trzeba — intrzygi nielicznej, ale ruchliwej grupy polsko-socialistycznej w Ameryce. Zwzdy zarzucali publicznie amerykańskie wiadomości o pogromach w Polsce, nawet w Poznaniu (!), a socjaliści wyczelali wszystkie swoje siły, aby Paderewskiego i Dmowskiego przedstawić jako najczarniejszych reakcyjnistów. W wielkich rękawiczkach postępowych piśmie, czytawanych przez inteligencję i urzędników amerykańskich, jak „The New Republic” i „The Nation” nie mówiono śnaciej o Paderewskim jak o przedstawicielu szlachty i kleru. Na misję Paderewskiego do Polski patrzano pod wpływem podszeptów polskich „lewicowców” (byli to ci sami, którzy na gruncie amerykańskim tworzyli ekspozyturę N. K. N.) z nieufnością i krytycyzmem. W pierwszej połowie stycznia nadeszły wiadomości o wypadkach w Poznaniu, kompletnie przekreślone i tendencyjnie zabarwione. Akt samoobrony Polaków wyglądał w tem świetle na akt agresywnej zaborczości. „Armia Paderewskiego” kłóciła na Berlin — oto typowy nagłówek w piśmie amerykańskich z owych czasów.

Dopiero gdy misja Paderewskiego celem stworzenia rządu narodowego się powiodła, gdy wybory do Sejmu dały większość demokratyczną ale i narodową, sprawa polska w Ameryce stanęła o wiele lepiej. Pobyt członków amerykańskiej Misji pokojowej na ziemiach polskich, a szczególnie w Poznańskim przyczynił się znakomicie do wyświeślenia stosunków polskich w umysłach amerykańskich. Przekonali się oni, że obóz Paderewskiego i Dmowskiego — jeżeli o takim obozie mówić wolno — nie jest bynajmniej zacofaną reakcją, że bałki o imperializmie polskim są — bajkami. Członkowie Misji pokojowej zarówno prof. Lord, który tutaj bawił, jak i Dr. Bowman, należący w Paryżu do „podkomisji pięciu” dla sprawy polskiej są dla nas życiowymi usposobieniami.

Jeżeli po stronie polskiej powstały wątpliwości w szczerotę zamiarów amerykańskich, to główną tego przyczyną jest trudność umyślenia się w sposób argumentacji amerykańskiej. Wilson chce być sedzie sprawiedliwym i dlatego naka wzywają, aby wyśledzić na jakieś niedostrzeżone umiarkowanie się na rzecz jednego narodu umiarkowanie społeczeństwa. Ale o ile ta-

ki i prawa moralnego — a tak jest w istocie — to możemy na pomoc Wilsona liczyć naprawdę.

Wiadomo także, że Wilson ma silną opozycję w stronnictwie republikańskim, które mniej jest skłonne do dociekań teoretycznych i żąda zupełnego zniechęcenia Niemiec. W tym obozie oczywiście polityka polska zdźry może liczyć na silne poparcie, a obóz ten ma w większości w przyszłym kongresie amerykańskim, który będzie ratyfikował pokój.

Jestem — tak zakończył sympatyczny nasz gość rozmowę — przekonany, że tak obecny rząd z Wilsonem na czele, jak członkowie Misji amerykańskiej jak wreszcie najpoważniejszy odłam opinii w Ameryce orientują się coraz lepiej w sprawie polskiej i mam nadzieję, że z tej strony nie grozi nam nic, co by stosunki polsko-amerykańskie mogło zakłócić.

Przygotowania do wyładowania wojsk polskich w Gdańsku.

Gdańsk, 13. III. Danz. Ztg. donosi: Działano przybyła tu z Warszawy komisja francusko-polska, aby przygotować ładowanie wojsk polskich w Gdańsku. Na czele komisji stoi francuski podpułkownik w sztabie generalnym Marschall.

W sprawie ładowania wojsk polskich w Gdańsku.

Komisja składająca się z francuskiego pułkownika, kapitana, jednego lekarza i innych oficerów francuskich oraz pułkownika polskiego w towarzystwie innych przedstawicieli wojska polskiego chce się poinformować o tutejszych warunkach portowych, zająć się kwestją umieszczenia wojska i zbadać możliwość dalszego transportu przez linię kolejową Gdańsk-Malbork-Mława resp. Hawa. Komisja uzyskała od rządu pozwolenie na wjazd, ma uprawnienie do rozpoczęcia swej pracy w naszym mieście. Komisja nawiąże stosunki z tutejszymi władzami wojskowymi. Co do dalszych uchwał, to nie jeszcze nie jest wiadomem.

Kraków dziękuje Cambonowi.

Kraków (PAT.) Na wczorajszym posiedzeniu Rady miejskiej uchwalono jednomyślnie wniosek wstąpienia na ręce p. Cambona telegram z wyrazem radości z powodu przyznania Polsce północno-zachodnich części granic historycznych dawnego państwa polskiego (Gdańska i Pomorza).

Armia Hallera.

„Kurjer Warszawski” z 13. bm. podaje następujące szczegóły o referacie, który wygłosił w Warszawie członek Nar. Komitetu Polskiego Dr. Fronczak o armii Hallera:

Z łatwo zrozumiałą ciekawością zgromadzono się wczoraj w sali Tow. Hygienicznego, gdzie ródka nasz z Ameryki, major Fronczak, naczelny fizyk m. Buffalo, a ostatnio członek komitetu polskiego w Paryżu, gorąco oddany sprawie legionu zachodniego, nad którym czuwał troskliwie, jako lekarz naczelny, zdawał sprawę z genety i obecnego stanu tej armii, której przybycia oczekujemy z utęsknieniem i niecierpliwością.

Estradę przybrał godowo w mnóstwo zieleni, wśród której na stalugach pomieszczono podobizny Paderewskiego, Piłsudskiego i Wilsona.

Pośrodku mapa Francji z oznaczeniem miejsc rozlokowania obozów armii polskiej. Na stolikach pocztówki ze zdjęciami ważniejszych momentów historii tej armii.

Przed estradą na fotelach p. prezydentowa Paderewskiego, która serdecznie wita po angielsku gości z Ameryki — pułk. Beilay w otoczeniu grona lekarzy i sanitariuszek. Dalej minister zdrowia prof. Janiszewski, naczelny lekarz armii, gen. Hordyński, delegaci zarządu Czerwonego i Białego Krzyża i wielu lekarzy. Dr. Józef Polak, prezes Tow. Hygienicznego, wita gości i składa w języku polskim i angielskim hold wickoponnej idei prezydenta Wilsona. Okrzyk na cześć Wilsona, Stanów Zjednoczonych, koalicji i komitetu narodowego w Paryżu przyjęto burzą oklasków przy powstaniu z miejsc.

Pułk. Beilay dziękuje gorąco. W przemówieniu w swym, wygłoszonym po angielsku, wyjaśnia, iż celem wojny, niezrozumiałej w pierwszym jej okresie dla oceanem, stała się idea łączności narodów. Dzięki tej wojnie Ameryka zbliżyła się do Polski. Poznała Polaków o siebie, we własnej oczęwicie, zrozumiała nasze dążenia i wyciąga ku nam dłoń bratnią a mocną. O prawa nowo powstającej Polski Ameryka usilnie walczyć będzie. Rozumiejąc wartość bezpośredniego zetknięcia się Ameryka wysłała swych delegatów, aby dodać Polakom bodźca i otuchy.

Wiemy już — mówi dalej pułk. Beilay — że brak wam wszystkiego, oprócz dobrej woli i gorącego ducha. To posiadacie, a to jest wszystko. Czego wam brak — my wam damy. W imieniu całej Ameryki mogę was zapewnzić, że chcemy wam służyć pomocą moralną i materialną. Możecie liczyć na mocne wzięcie Polski z Ameryki.

A w zakończeniu składa delegat amerykański hold Paderewskiemu, „który dla Ameryki jest symbolem odradzającej się Polski”.

Przemówienie to, za które gorącym uścisną ręką dziękowano z pierwszych foteli mówcy, tłumaczy major Fronczak, a mówca mówi z zapalem o armii Hallera.

Protestuje jednak p. ...

Ma-Muśnickiego. Jest wojsko polskie, co na zachodzie walczyło dzielnie i z wiarą w gwiazdę Polski i pod Reims i w Włoszech. Walczyło jak cała armia polska, o jeden cel — o polską Polskę. Powstanie tej armii polskiej na zachodzie — to wybitna zasługa Paderewskiego. On to bowiem w kadry sokołskie na rzedzie w 1917 r. wiał ducha w moc praw Polski i on armię tę do życia powołał.

O liczebności tej armii w stanie obecnym krąży tu wieści nieokładne. Major Fronczak tak to określa: we Francji armia ta liczy 57 000 żołnierzy. Poza Francją — we Włoszech i na Murmanie itd. — 40 000. Razem — 97 000. Jest to więc armia liczna.

Kiedy armia ta będzie w Polsce? Naczelny wódz armii zachodniej Haller, zmagając się na odzieżdem, upoważnił majora Fronczaka do oświadczenia: — Nim marzec minie — będę z wojskiem w Gdańsku.

I nie zawinił komitet paryski, iż armii tej jeszcze u nas niema, komitet zabiegał, aby już w połowie listopada żołnierz polski z armii zachodniej stał pod bronią na polskiej ziemi. Ale armia zachodnia — oświadczył żartobliwie major Fronczak — jest w położeniu tej dziewczyny, co ma za wielu zalotników. Każdy ją ciągnie ku sobie. Można też do niej zastosować znane przysłowie o zającu i serdecznych przyjacielach, z tą różnicą, iż zając się wyrwał i daży do nas.

Nie latwem jednak zadaniem jest koncentracja. Armia jest rozlokowana w 28 obozach, przeważnie w północnej Francji.

Rozwiniął dalej referent barwny obraz o tworzeniu się tej armii, o zapale, jaki ogarnął Polaków w Ameryce, gdy armię tę obwołano. Rzucano rodzim. stanowiska, które zapomniały po 100 mk. dziennie, aby iść w bój o Polskę i walczyć z narażeniem życia, jako żołnierze z żołdem po 25 centimów dziennie.

Dostało się też do armii nieco chorzech, kalek. Ci bowiem przekupowali marinarzy, aby ich wypuszczono na okręt, dążące do Bordeaux. Do d. 1. lipca armia zachodnia liczyła 80 000 Polaków z Ameryki.

Przełamania tyszczych trudności mogli dokonać tylko Paderewski, był to bowiem jedyny człowiek, który mógł zatelefonować do Białego Domu, iż jest w Waszyngtonie, a po 10 minutach mówił o sobie z Wilsonem.

Z zalem pomogę musimy szereg pięknych szczegółów o walce i ożności tej armii, o organizacji wewnętrznej, opiece najtroskliwszej, jaką otaczali Polacy w Ameryce, Biały Krzyż amerykański, utworzony przez p. Paderewskiego dla opieki moralnej i materialnej nad żołnierzem polskim, komitety paryskie.

Uderza to, iż nie tylko dbał żołnierz o wygodę i dobrobyt, jak o zetknięcie się z nim, wpływ moralny, dzięki czemu czuł się pokrzepionym i silnym wśród swoich.

Uchylił też czoła major Fronczak, który osobiście, jako lekarz naczelny, zwiędził wszystkie obozy polskie we Francji, przed dzielnością i wytrwałością legionu sanitariuszek. W Paryżu, czy w St. Cloud, czy w Neuilly one, jak dobre anioły, troszczyły się o rannych, pracowały, nie czując nigdy utrudzenia i niósł szeroko po obcej ziemi dobrą sławę cnot kobiety polskiej.

I uśmiechali się do nich — mówił major Fronczak — nawet tacy ranni, jak żołnierz pewien co pod St. Hilaire dostał 27 kul — i ocalał, bo mówił, że nie chce umierać, póki lożyczny wolnej nie doczeka.

Taka to armia będzie wśród nas i złączy się z wojskiem tutejszem. Musimy jej dać opiekę, na jaką zasługują, musimy wzięć z niej to, co ma dobrego i przełać to, co ma dobrego wojsko tutejsze, aby w złączoną armię jedynie dobre wlać pierwiastki.

A przedewszystkiem sercem gorącym musimy ją powitać i otaczać.

Obrazy misji międzysojuszniczej w Poznaniu.

Poznań. (PAT.) Prace misji międzysojuszniczej w Poznaniu toczyły się bądź to na posiedzeniach plenarnych, bądź to w podkomisjach. Podkomisji takich utworzono trzy, a mianowicie: podkomisję wojskową, która pracowała nad ustaleniem linii demarkacyjnej między wojskiem polskim a niemieckim oraz zajmuje się sprawami Grenzschutzu i Heimatschutzu, powtóre podkomisję polityczną a po trzecie podkomisję ekonomiczną.

Podkomisja wojskowa szybko załatwiła się z swoim zadaniem określając linię demarkacyjną i warunki rozejmu. Z wynikiem obrad tej podkomisji udali się członkowie wojskowi niemieckiej delegacji do Kolobrzega celem porozumienia się z stojącą tam główną kwatery niemiecką, skąd do tej pory do Poznania nie wrócili. Delegacja niemiecka tłumaczy opóźnienie to trudnością komunikacji.

Podkomisja polityczna zajmowała się gwałtem opieki dla życia, mienia oraz swobody obywatelskiej i narodowej obu narodów. I to nie tylko w części dzielnic naszej, zajętej przez wojska polskie, ale w całym zaborze. Dalej zajmowała się sprawą uwolnienia wszystkich pozabawionych wolności obywateli, zakładników, internowanych, oskarżonych przez Niemców o zdradę stanu oraz jeńców wojennych. Spisano warunki, pod którymi wszyscy pozabawieni wolności mają być uwolnieni, a szkody powstałe mają być stwierdzone przez osobną komisję. Przewidziano stała komisja międzysojusznicza z siedzibą w Poznaniu, która się tymi sprawami zajmie i czuwać będzie nad wykonaniem zobowiązań tych. Dalej przewidziano na opracowanie tego podkomisje na Śląsku, w Prusach Królewskich i Książczewach.

Komisja ekonomiczna zajmowała się wznowieniem ruchu kolejowego, pocztowego, telegraficznego oraz wodnego, sprawa wyniały towarów i sprawa podwyższenia mieszkańców. Oprócz tego przewidziano specjalne układy pomiędzy deputatami niemieckimi i polskimi co do szczegółów wykonania traktatów gospodarczych. Sprawa ta weszła do dyskusji na obradach, ponieważ delegacja niemiecka przed podjęciem traktatów spragnęła porozumienia z delegacją polską. W tym celu wy-

jechał najwybitniejsi członkowie delegacji w czwartek wieczorem do Berlina, skąd miała powrócić w niedzielę do Poznania, celem ostatecznego załatwienia sprawy.

Położenie wojenne.

Komunikat

Głównego Dowództwa w Poznaniu

z dnia 15. marca 1919.

Grupa północna: Na odcinku Inowrocław małe utarczki z patrolami niemieckimi pod Wierchosławicami i Płonkowie. Niemcy ostrzeliwali Bąbolin, Przeszycynę i Tarkowo ciężką i lekką artylerią. Wieczorem rzucił nieprzyjaciół przez całą noc do Antoniewa z kulomiotów i karabinów. Na odcinku Keynia znieśliśmy silny odwach niemiecki zacierający od dwóch tygodni nasze posterunki. Wzdłuż Noteci zwykła strzelanina. Na odcinku Gołańcz strzelały karabinowe na Lipiny. Na odcinku Lubasz strzelały karabinowe na Romanowo i Węglewo. Pod Wrzeszczynem odparto patrol niemiecki.

Grupa zachodnia: Silny ogień z karabinów i kulomiotów na Pierzyny. Do wsi N. Dwór (Brandorf) nieprzyjaciół strzelał z miotaczy min. Silny atak niemiecki popierany ogniem z kulomiotów na Sepolno Wieś i Sepolno Młyn odparto ze stratami dla nieprzyjaciela. Na odcinku Leszno strzelała ciężka i lekka artylerja niemiecka oraz miotacze min do (Grünchen) i Pilzvorwerk. O 11-tej przed południem ukazał się pociąg pancerny na torze Leszno-Wolsztyn. Utańczył z patrolami niemieckimi pod N. Jerzyczkami. O godzinie 8.30 rano krążył lotnik niemiecki nad Murkingen i Dt. Wilke, o 11. nad Grünchen, strzelając do ludzi pracujących w polu, a o 12. dwa latawce nad Wilkowem.

Grupa południowa: Nieprzyjaciół ostrzeliwał z karabinów i kulomiotów okolicę Chachalni i Sulmierzyce, rzucając równocześnie ręczne granaty i rakety. Na linii od Podzamcza do Mijomic utarczki z patrolami niemieckimi i nocna strzelanina.

Szef sztabu.

Gwałty niemieckie.

Z Wągrowca donoszą o następujących gwałtach niemieckich, które spisano protokólnie w obecności oficera sądowego, aspiranta ofic. Jackowskiego i pisarza sądowego szef. Jana Nowaka.

Dnia 9. bm. o godz. 7. wieczorem — ze znaję jeden z Polaków — wybrałem się w drogę do Slezina z kilku innymi towarzyszami. Mielismy zamiar przejść przez linię boiową i Noteć aż do obszarów zajętych przez Polaków. Dnia 5. lutego br. widziałem razem z p... z Przedemniew, jak koloniści z komp. Loock zatrzymali na ulicy dwóch Polaków, ponieważ mówili ze sobą po polsku. Jeden z kolonistów zapisał się jednego z Polaków: „Sind sie Pole?” Na co otrzymał potakiującą odpowiedź. Wówczas Niemiec uderzył go w twarz. Polak chciał się bronić, na co Niemcy zamierzali się na niego z kolbami. Polak cofnął się. Widząc to Niemcy, dali do niego 3 strzały, raniąc go ciężko w pierś. Do leżacego na ziemi zbliżył się officer niemiecki porucznik Loock i odszedł z wszystkimi Niemcami nie zajmując się dalej rannym.

Rekwizycje urządzają Niemcy za fałszowanymi kwitami, lub zupełnie bez kwitów np. u gospodarza K. stało odbywać się rekwizycje. Pomiedzy innymi ukradli mu dwie świnki. U innego gospodarza skradli żołnierze 4 owce, odgrazając się, że jeżeli doniesie o wypadku komendanturze, to go zabiją.

Inny Polak zeznał: Mnie więcej w końcu stycznia br. widziałem jak dwie furmanki z których jedna Czerwonego Krzyża, wraz z 25 żołnierzami z komp. Abrama zabrały pod Rolnik w Nakte. Na wozie znajdował się jeden kulomiot, który żołnierz postawił przy wejściu do Rolnika. Także podobstano wejść posterunkami. Mnie jednak udało się uciec i pójść do domu. Wieczorem tego samego dnia przyszedł do domu zastępcą k'rownika Polaka p. P. i opowiadał o spełnionych kradzieżach żywności u k'rownika Rolnika p. Różańskiego. P. P. opowiadał także, że mu żołnierze zabrali ze świeczki około siedm centnarów owsa później ukradli także inne zboże. Wogóle zrabowali Niemcy cały Rolnik. Pomiedzy innymi zabrali w weszłym tygodniu p. Różańskiemu świnię.

Położenie w Prusach Królewskich.

Z Decernatu prasowego Naczelnej Rady Ludowej donoszą:

Na podstawie dostarczonych nam świeżo dokumentów z Prus Królewskich stwierdzamy, że w ciągu ostatnich kilku tygodni nadużycia z strony Grenzschutzu, popelnione na bezbronnej ludności polskiej, wzmogły się niesłychanie. Militarzacja kraju osiągnęła najwyższy stopień. Polacy mają podwójnie do cierpienia, bo zarówno wskutek celowych zarządzeń antypolskich władz wojskowych, reprezentujących staro-pruski system reakcyjny, jak wskutek zdzierstwa i lekarności żołnierzy Heimatschutzu. Wszelka swoboda ruchów ludności polskiej jest skrepowana, zabrań żadnych nie wolno urządzić. Nawet zabrania towarzystw śpiewu są zakazane. Najgorzej stosunki panują w Chelmzu, gdzie od czasu krwawych zajęć w dniu 28. I panują stan obłędu w najgroźszej formie. Badanie w sprawie owych zajęć stwierdziły, że Polacy wogóle nie strzelali, natomiast strzelano do Polaków z dziesięciu Niemców kupca Schneidera, Hanzusa, zabrał Wintera i Waldego. Mimo to ostateczna decyzja w wiceniu a-...

Wobec w Toruniu postępowanie Karne o zdradę stanu.

Polowanie w Chelmnie charakteryzuje najlepiej świadectwo Niemca redaktora Pietscha w „Culmscher Anzeiger”, który oświadczył, że stosunki prawne w Chelmnie są skandaliczne, nikt nie jest życia swego pewien. Też Pietscha zmusił oficer Grenzschtzu do zamieszczenia artykułu z fałszywym podpisem. Gdy nazajutrz Pietsch o tem napisał w gazecie wtargnęło do jego mieszkania 3 żołnierzy w nocy, aresztowali go, sponiewierali w sieni domu i grozili zastrzeżeniem. Doniero wskutek interwencji kilku obywateli napastnicy się oddali. Wypadki rewizji u Polaków, połączone regularnie z najbezczelniejszymi kradzieżami, są w Prusach Królewskich na porządku dziennym. Kradzieży takich pod pozorem rewizji dokonywał bandy Grenzschtzu w ostatnim czasie w plebanii w Jankowicach, u gospodarza p. Burczyka w Bytoni, na probstwie w Czersku, u wmiernika Chireka w Brzezimach, w kościele i na probstwie w Ryck walcze. Kradziono żywność ze szpitali, pieniądze z kasety, odzież itd.

Wszelkie informacje potwierdzają rozpaczliwe położenie ludności polskiej w Prusach Królewskich i czynią natychmiastową pomoc niezbędną.

Akcja o Gdańsk.

W Królestwie odbyły się oprócz Warszawy na skutek wezwania Związku miast polskich w wielu miastach na prowincji uroczyste posiedzenia rad miejskich łącznie z magistratami w sprawie przyłączenia Gdańska do Polski. Posiedzenia takie urządziły: Sochaczew, Kalisz, Włocławek, Kielce, Siedlce, Maków, Międzyrzec, Lublin, Sosnowiec, Wyszki, Opoczno, Sieradz, Krasnystaw, Skierniewice, Kutno, Łódź, Pultusk, Łomża, Zamość, Biela Podlaska, Częstochowa, Radowo, Sandomierz, Łowicz, Mława, Żyrardów, Kępice, Koło, Piotrków, Chełm, Czeladź, Garwolin, Łask, Siewierz, Końskie i Nowo-Radomsk.

Rezolucje przesłano Komitetowi Narodowemu w Parwzu, Misji koalicyjnej w Warszawie, Sejmowi oraz rządowi polskiemu.

W Galicji prócz Krakowa odbyły się wiece ludowe w Wieliczce, Przemyslu, Tarnobrzegu, Sanoku, Limanowej, Suche, Zywiec i Cieszyne.

W niedzielę dnia 9. bm. urządzono wiece w Bochni, Tarnowie, Dębicy, Łańcucie, Rzeszowie, Jarosławiu, Mielen, Kraśnie, Jasle, Grybowie, Nowym Sączu, Zakopanem, Nowym Targu, Białej, Oświęcimiu i Chrzanowie.

Sprawy polskie.

Specjalna rada wojenna dla odsieczy Lwowa. Z Warszawy donosi: Na ostatnim posiedzeniu konwentu senatorów, które odbyło się po plenarnych obradach Sejmu omawiano sprawę odsieczy Lwowa i zastanawiano się nad utworzeniem specjalnej rady wojennej, złożonej z generałów, przeznaczoną do tychże celów.

Misja wojskowa armii Hallera w Warszawie. „Gazeta Warszawska” donosi: W Warszawie bawi misja wojskowa armii gen. Hallera. Misja zjechała celem poczynienia przygotowań technicznych na przyjęcie armii g. Hallera. Przejazd armii naszej z Francji już zdecydowany ostatecznie i armia ta wkrótce przybędzie do Polski. Wojska gen. Hallera są gruntownie wyczerpane i stoją na najwyższym stopniu sztuki wojskowej.

Revmont — żołnierzem. Z Parwza donosi: Znakomity powieściopisarz polski Władysław Revmont wstąpił do armii polskiej generała Hallera, jako ochotnik.

5000 dziesięcin ziemi jako dar dla żołnierza polskiego. Na ręce Generalnego komisarza Cywilnego Zarządu wojskowego polskich ziem wschodnich wpłynęła deklaracja p. Józefa hr. Potockiego ofiarowującej w imieniu małolatniego syna Jarosława rządowi polskiemu 5000 dziesięcin w powiecie Nowogródzkim i Pińskim dla rozdania tej ziemi żołnierzom Polakom rannym na Białoruskim froncie, oraz tym mieszkańcom Białorusi, którzy jako ochotnicy wstąpią do polskich szeregów. Nadto zobowiązuje się ofiarodawczyni oddać do dyspozycji rządu polskiego 18 000 dziesięcin w tychże powiatach w celu rozparcelowania ich po minimalnej cenie i na dogodnych warunkach pomiędzy miejscową ludnością malorolną i bezrolną.

W Białej sędleckiej dnia 9. bm. odbyły się wybory do Sejmu. List było 10. Na liście 1-szą socjalistyczno-ludową padło głosów 7006; na 2-gą narodowo-ludową padło 34 783 gl., na 3-cią narodowo-ludową 9674 gl., czyli razem na obie listy narodowo-ludowe padło 14 457 głosów; na 4-ry listy żydowskie padło 12 079 gl.; na liście 8-mą tugutowców 19 144 gl., na liście 9-tą skrajnych tugutowców 4971 gl., na 10-tą listę piastowców 4338 gl. Wybrano 6 posłów; z list 2 i 3 narodowo-ludowych wyszli ks. biskup Henryk Przezdziecki, Ludwik Rola, Seweryn ks. Czetwertyński; z listy zbliżonych socjalistów i żydów — J. Kowalczyk, Jan Józwiak i żyd M. Hariglas, adwokat z Siedlca.

Wiadomości polityczne.

Ustąpienie naczelnego prezesa na Pomorzu. Szczecin, 14. III. Naczelnemu prezesowi prowincji pomorskiej Michaelisowi (byłemu kanclerzowi Rzeszy-doniosł rząd pruski, że z dniem 1. kwietnia obsadzi prezydium inną osobą. Na skutek tego wniosł Michaelis już dzisiaj o dymisję.

Płebiscyt w Szwecji. Berlin, 14. III. Z Kopenhagi donoszą, że król wysłał do Parlamentu niem. Duńczyk

Hanssen. Bawięcy obecnie w Parwzu jako członek komisji duńskiej, nadesłał żonie swej telegram tej treści, że głosowanie ludności (plebiscyt) za przyłączeniem północnego Szwecji do Danii lub do Niemiec, nastąpi już w kwietniu po opuszczeniu tej dzielnicy przez wojska niemieckie.

Nasze sprawy.

Wielka manifestacja polska na rzecz przyłączenia Gdańska do Polski odbyła się zeszłej niedzieli w Ostrowie. Mianem do wczesnego poranku tonęło w powodzi sztandarów i proporzów narodowych. Na rynku ustawiono trzy mównice, z których o godz. 12 w południe przemawiali o Gdańsku ks. dziekan Zborowski, p. Cz. Michałowicz i p. Wł. Lewandowski. Poczem przyjęto znaną z wiecu poznańskiego rezolucję a wielotłuszczy tłum wniósł okrzyk na cześć wolnej, zjednoczonej Polski z polskim portem Gdańskiem. Następnie po odśpiewaniu przy towarzyszeniu orkiestry hymnu narodowego, uformował się pochód złożony z wojska i wszystkich towarzystw i bractw ze sztandarami. Pochód na czele którego kroczyła orkiestra, szedł z rynku ul. Kaliska, Sadowa, Gimnazjalna, Nowa i Wrocławska do kościoła, gdzie odśpiewano suplikację. Przebieg manifestacji, jakiej miasto nasze dotąd nie widziało, był poważny, niezmiernie zakłócony. (n.)

Niemcy toruńscy liczą się z przyłączeniem do Polski. W ubiegłym tygodniu wglęsił w Toruniu w auli gimnazjalnej osławiony p. Cleinow wykład „o tworzeniu i działalności niem. Rad ludowych”. Wykład utrzymany był w tonie nadzwyczaj spokojnym, nie chodził bowiem p. Cleinow o „oponowanie narodowości polskiej” a raczej o prace za pomocą rad ludowych dla sprawy niemieckiej.

W dyskusji — jak czytamy w „Gaz. Tor.” — przemawiał m. i. także nadburmistrz Torunia p. Dr. Hasse, który wśród burzliwych oklasków słuchaczy wywiał publicznie tajemnice, że pewna część ludności niemieckiej w Toruniu liczy się z tem, że włączona zostanie w skład ludności oswobodzonej Polski i odnowienie do tego się urządza. Jest to faktem nader zawstydzającym. Mimo wszystko obstawać musimy twardo przy tem, że Toruń jest miastem niemieckim i takim pozostać musi.

Sprawy społeczne i gospodarcze.

Zjazd nasienny międzydzielnicowy. Dnia 18. i 19. marca w Centralnym Tow. Rolniczym w Warszawie, Kopernika nr. 30 odbył się zjazd nasienny międzydzielnicowy, urządzony przez Sekcję Nasienną C. T. R. Zjazd ten poprzedza narady przedstawicieli Towarzystw Rolniczych w sprawach produkcji nasion w kraju, zaś na samym zjeździe wygłoszony zostanie szereg referatów w sprawach nasienictwa, jego potrzeb i zadań na najbliższą przyszłość. Szczegółowych informacji udziela Biuro Sekcji Nasiennej codziennie od 11—1 lub listownie. Tamże można zlecać referaty, które rozpatrzy specjalna komisja odczytowa.

Walne zebranie Powszechnego Tow. Pedagogicznego w Poznaniu

odbył się w sobotę, dnia 22. marca br. o godzinie pół do 4. po południu na sali Domu Królowej Jadwigi w Poznaniu przy ul. Wilhelmowskiej 1.

- Porządek obrad następujący:
1. Zagajenie, wybór przewodniczącego, sekretarza i 2 ławników.
 2. Powszechno Towarzystwo Pedagogiczne, jego powstanie, działalność dotychczasowa i przyszła — ref. ks. Walerjan Adamski.
 3. Sprawozdanie kasy i komisji rewizyjnej, udzielenie pokwitowania.
 4. Omówienie i zatwierdzenie ustaw.
 5. Wybory wszystkich członków zarządu.
 6. Wnioski dwa tygodnie przedtem nadesłane do biura Towarzystwa (Poznań, św. Marcina 40-).
 7. Wnioski bez uchwał.
 8. Zakończenie.

Jedenaste wieców pod gołym niebem

urządza Komitet Wyborczy miasta Poznania w niedzielę 16. marca o godzinie 11 i pół po ukończeniu nabożeństw, a mianowicie:

- 1) Przed Tumem (o pomnika Kochanowskiego) dla Chwaliszewa i Śródki.
- 2) Na Placu Bernardyńskim, 3- Na Nowym Rynku dla okręgu rynkowego.
- 4) Na Placu Wolności, 5) na Wzgórzu św. Wojciecha dla okręgu północnego.
- 6) Na ul. Wiedeńskiej dla okręgu południowego.
- 7- Na Błoniach Wildeckich, 8) Na Placu Bismarcka dla Wildy.
- 9) Na Rynku św. Łazarzskim dla św. Łazarza.
- 10) Na Placu Szkolnym dla Górczyna.
- 11) Na Placu kościelnym dla Jezew.

Na każdym wiecu przemawiać będzie dwóch uproszonych programowych mówców. Wzywamy obywateli i Obywateli miasta Poznania, aby w wiecach tych półgodzicznych wzięli udział jak najliczniejszy.

W razie nieporozumienia wiece odbędą się za dni kilka, a pisma podadzą dalsze szczegóły. Komitet Wyborczy miasta Poznania, Karol Rzepceki, Józef Tucholski, przewodniczący, zast. sekretarza.

Składki i pokwitowania.

— W administracji pisma naszego złożono następujące składki:
Na Wojsko Pol.: R. Dembicka ze Srody 25 m. Zebr. na ślubie Adamczaka z Urbanowa 50 m. Ludwik Otto 9 m. N. N.

5 m. Zebr. na ślubie p. Mielnińskiego z p. Falkiewicz 104 50 m. Alojzy Henke z Czarnkowskiej 20 m. Koło Śpiewackie Lutnia w Zerkowie z teatryku 308 90 m. Koczowski z Gniezna ku uczyz. pam. Wł. M. Kłaszewskiego, poległego w obr. Ojczyzny 100 m. Szczepan Komieczny 5 m. Tow. Gimn. Sokół w Koźminie 50 m. Dzieci szkolne z Brzezina 100 m. Sella Mikołajczakówna zebr. na komplecie gimnazjalnym 30 m. Uczniowie i kl. szkoły Łazarzkiej 42 35 mk. T. S. Koczowski zam. wieńca na trumnie św. Wład. M. Kłaszewskiego 15 m. Hr. Sokolnicka z Kąjów 100 m. Dzieci szkolne z Tadeuszowa 190 m. Z koncertu urządz. przez p. Strohockich i p. Langego, artystów Teatru Pol w Poznaniu 56 m. Wł. Sujakowa zam. osobnych podziękowań za liczne dowody współczucia z powodu zgonu drugiego męża 20 m. Razem z porzr 70 483 89 m.

Na Lwówian: Parafia w Koronowie 1003 50 m. Ks. Bałamek z Gostynia 20 m. M. W. 50 m. Dzieci polskie ze szkoły w Kruczu 73 m. Tow. Gimn. Sokół z Gostynia 50 m. Tow. Pań św. Winc. a Pauli z Zamienia 200 m. Zebr. na weselu Edmunda Kasprzyka z M. Szeszka 41 10 m. R. Dembicka ze Srody 25 m. Wład. Brock 10 m. Jan Kurpisz 20 m. Edwardstwo Grabscy za uczne dowody współcz. z powodu zgonu sp. Macieja Prądzińskiego 1000 m. Maciejowa Prądzińska za liczne dowody współczucia z powodu śmierci sp. Macieja Prądzińskiego 1000 m. Drużyna harcerska żeńska m. Marii Konopnickiej 71 m. A. N. 5 m. Marjan Graczyński zam. kwiatów na imien. babci 190 m. Dr Fr. Chłapowski 50 m. Razem z puprz. 33738 06 m.

Na marynarkę Polską N. N. 10 m. Na skarb państwowy polski: Sian Jezewski 212 58 m. w srebrze i 100 m. w złocie. Razem z puprz. 2087 50 m.

Na rodziny po poległych: Koszewski z Podłożin 50 m. Zebr. na zebraniu urzędniczym adm. gainzonu w lokalu p. Duchowskiego 121 m. 5 komp. i p. strzelców wielkop. z Biedruska 120 m. Razem z puprz. 7157 71 m

U listowych

zamawiać można „Kurjera Poznańskiego” na nowy kwartał już teraz. Abonament kwartalny wynosi na pocztach mk. 6.60, a z odniesieniem do domu mk. 7.02 w Poznaniu mk. 6.—, a z odniesieniem mk. 6.90. ADMINISTRACJA.

Wiadomości miejscowe i potoczne OSOBISTE.

— Słub. Dnia 18. z. m. pobłogosławił ks. Bogacki w pięknie przybranej naszej prastarej farze zw. azek małżeńską pomiędzy panną Kazimierą Pawłowiczówną a panem Władysławem Urbanakiem z Poznania. Gości weselnych podejmowali ze staropolską gościnnością rodzice panny młodej. Podczas uczy weselnej zebrano na cele narodowe 400 mk., z których jedna połowa przeznaczona na wojsko polskie, druga na uciążonych braci naszych we Lwowie. Telegramów, przeważnie Kościuszkowskich, nadeszło 186. Szczegół. Boże młodej parze!

— Egzamin. Dnia 10., 11. i 12. bm. odbył się przy wyższej szkole realnej w Poznaniu egzamin ucznów III. szkoły średniej, uprawiający do jednorocznej służby wojskowej, który złożyło z 26 uczniów 23. Pomijając nimi 4 Polaków: Czapliski Czesław, Józewicz Stefan, Giperszal Romuald i Rogoziński Antoni.

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE

— Teatr Polski w Ogródzie Potockiego w Poznaniu.

W sobotę: „Siostra Beatryks”. W niedzielę po pol. „Carewicz”, — wieczorem: „Konstytucja”.

W poniedziałek: „Kiliński”,

W wtorek: „Lapownicy”,

W środę: „Konstytucja”,

W czwartek, piątek i sobotę po raz pierwszy: „Głuszc”, komedia w 3 aktach Stefana Krzywoszewskiego.

— Z kancelarii teatru. Doskonala komedia Stefana Krzywoszewskiego „Głuszc”, której premiera odbędzie się w czwartek, bezspornie przewyższyla wszystkie utwory komedijne ostatniej doby. Lawiruje z francuska lekkością na krawędzi farsy. Nie przestaje jednak być pełną humory i dobrego smaku, lekka komedia. W „Głuszc” wystąpi po raz pierwszy świeżo pozyskany dla naszego teatru p. Zygmunta Biesiadecki, artysta sceny krakowskiej i lwowskiej. „Głuszc” otrzyma całkowiec nowa wystawa.

Dyrektor Szczurkiewicz wyjechał do Warszawy w celach artystycznych.

Od czwartku, dnia 20. bm. przedstawienia rozpoczyna się o godz. 7 i pół.

— Śmierć bohatera Wielkopolski. W krwawych walkach z dzieżą hajdamacką pod Lwowem poniosła śmierć bohatera Wielkopolski, Irena Benschówna, córka sp. Stanisława Bensch, byłego nauczyciela w Koźchłowach pod Poznaniem, w 26. roku życia. Sp. Irena pełniła wprawdzie obowiązki samarytanki w wojsku austriackim, a gwałtowno obronę zagrożonego Lwowa, wstąpiła wraz z wieloma kobietami jako pierwsza w szeregi z bronią w ręku i stanawszy na czele drugiego batalionu 6. kompanii walczyła z wielkim męstwem. Poległa w drodze z Przemysła do Lwowa przed mniej więcej 4 tygodniami, o czem rodzina dowiedziała się dopiero w tych dniach. Czesć dzielnej Polce!

Za spokój duszy legionistki sp. Ireny Benschówny, poległej w obronie Lwowa odbędzie się msza św. w kościele farmy w poniedziałek dnia 17. bm. o godz. 8. Uprasza się o liczny udział.

Wielkopolska

— Śmierć Włocha z armii polskiej. W głównym szpitalu wojskowym w Poznaniu umarł dziś w noc podoficer włoski Cittagini Vincenzio di Castellano Adriatico, liczący lat 21. Podczas walk z Austriakami na froncie włoskim dostał się do niewoli. Przewieziony do Strzelna, tu zatrudniony był jako jeniec. Gdy Polacy w Królestwie powstali, Cittagini wraz z drugim towarzyszem chwycił za broń i bił się walecznie dla sprawy polskiej. Skutkiem nieszczęśliwego wypadku odniósł śmiertelną ranę podczas służby w szeregach polskich. Czesć szlachetnemu synowi Włoch, niech mu ziemia polska lekka będzie.

— Pożręb odbędzie się w poniedziałek o godzinie 2 i pół po poł. z głównego szpitala wojskowego.

— „Bohater bez herbu”. Na ten aktualny temat wygłosi wykład ks. kanonik Prądziński dnia 27. marca bm. o godz. 8 wiecz. na sali Bazarowej. Dochód czysty przeznaczony na rzecz ubogich parafii Farnej do dyspozycji Towarzystwa Najsw. Marij Panny. Uprasza się gorąco szanowna publiczność o łaskawe okaza nie życzliwej dla potrzebujących pomocy materialnej. Bilety nabwć można u p. Wlekińskiego (ul. Nowa), w dniu wykładu wieczorem przy kasie.

— Zaczęły odwiedziny zakładu św. Józefa. Pani Noulens, żona ambasadora francuskiego który przedwczoraj msił ententy na ziemiach polskich, zwróciła w swej łaskawości a zarazem wielkiej przychylności do wszystkich, co polskie. Szpital Dziecięcy pod wezwaniem św. Józefa przy ul. św. Piotra, Dr. Krzywicz, prezes Naczelnej Rady Ludowej a zarazem naczelnym lekarz zakładu, przedstawił panią Noulens Siostram, lekarzom wraz z ich żonami, kapelanowi oraz rozmaitym panom, poczem ks. kapelan wygłosił serdeczne przemówienie powitalne, podnosząc łączność duchową Francji a Polski w rozbudowie dzieła miłosierdzia. Mówca zakończył okrzykiem: „Niech żyje Francja!”

— Po tem przemówieniu jedno z dzieci piękny zarecytowało wierszyk i podało bukiet o barwach francuskich, ubrany wstęgami trójkolorowymi, inne zaś dziecko zaśpiewało Marsylijanke. Następnie zwiędził, Noulens kaplicę, która jej się bardzo podobała, ochronkę, której dzieci urządziły piękny korowód, obejrzała cały szpital, gdzie ją zainteresowały produkcje promieni Roentgena. Dzieci ze szpitala zostały obdarzone cukierkami.

— Wszystko podobało się nadzwyczaj. Pani Noulens ofiarowała Zakładowi pokaimniejszą kwotę pieniędzy. Po przeszło godzinnej polychyce pożegnała p. Noulens zakład i w towarzystwie p. hr. Ostrowskiej i p. Mysłkiewskiej odjechała samochodem, żegnana wielokrotnymi okrzykami: „Niech żyje Francja!”

— Niesumiennosc. Donoszą nam z miasta, że przy rozsprzedawaniu smalcu zachodziły w niektórych składach nadużycia pod względem wagi. I tak naprzykład w pewnym składzie przy ul. św. Marcina, gdzie większe ilości odważano już naprzód, brakło do 75 gramów.

Sądymy, że takie wypadki powinny zainteresować zgłoszyć do policji, która będzie wiedziała, jak sobie postąpić z wyzyskiwanymi. — Sprzedawca nafty. Marzalek ogłasza, że wobec podwyższenia w dowozie nafty, można od tąd nabywać naftę na kartki w każdym dowolnym bandu, bez względu na to, że na kartce oznaczony jest inny handel. Kupcy handlujący naftą, muszą sprzedawać naftę na kartki przydzieloną im kartę.

— O błogosławieństwo dla naszej Ojczyzny. Przypominamy, że w jutrzejszą niedzielę o godzinie 8 rano odbędzie się staraniem dzieci polskich u Dominikanów, w kaplicy Matki Boskiej Różańcowej, nabożeństwo o uproszenie błogosławieństwa dla niepodległej naszej Ojczyzny i wydalenie wrogów z kraju.

— Centralny Związek cechów kowalskich. Walne zebranie zjednoczonych kowali z Poznania i okolicy odbędzie się w jutrzejszą niedzielę o godzinie pół do 11 przed południem w Poznaniu na sali hotelu Saskiego przy ul. Wrocławskiej 15 celem założenia centralnego związku cechów. W celu przyłączenia się do związku zaprasza się wszystkich cechnistrzów kowalskich z całego Królestwa.

Za Zarząd: Leon Andrzejewski, sekretarz.

— Tyfus plamisty a konieczność zachowania czystości. Wzmiankując o pojawieniu się w Poznaniu wypadków tyfusu plamistego, zwróciliśmy uwagę na konieczność zachowania i przestrzegania czystości jako kardynalnego środka, przeciwdziałającego infekcji. Do uwag naszych zabiera głos jedna z czełkiewiczek naszych, proponując słusznie co następuje:

— Aby zapobiec szerzeniu się niebezpiecznej tej choroby, konieczna jest czystość i chędogość. Setki, a może tysiące mieszkańców posiadają też własne łazienki, lecz z powodu gazu a także węgli korzysta z nich nie mogą. Wobec tego zalecałoby się, ażeby gazownia chociaż tylko raz w tygodniu dostarczała gaz i odnośny dzień zapowiedziała naprzód w pismach publicznych. Bo jak tu przestrzegać czystości, kiedy od kilku a nawet kilkunastu tygodni nie można było korzystać z kąpeli.

Może powyższa propozycja weźmie magistrat pod rozwagę i o ile możliwości do słusznego tego zżeczenia się zastosuje.

— Tycy zawodu krawieckiego. Pano wie pryncypalowie firm krawieckich, także majstrowie cechowi, raczą przybyć na zebranie, zapowiedziane przez filię krawców Z. Z. P. na poniedziałek 17. bm. godzinę 4 po południu w lokalu Gospody Polskiej przy św. Marcynie 40. Na porządku obrad obór komisji dla opracowania taryfy na zamówienia oraz konfekcji, również w brnży damskiej.

Zarząd filij krawców Z. Z. P.

— Pierwszego zwisatuna wiosny w postaci młodego chrabaszcza zaprezentowano nam dzisiaj w redakcji. Nie wiadomo, czy żalował zbytniej swej ciekawości, czy też zmiechciał go mimowolna niewola, dość, że nie okazywał nadzwyczajnej żywności, bo zaledwie poruszał się z miejsca.

— Adoracja. Panie, należące do Kółka Adoracyjnego przy kaplicy SS. Elżbietank, zechca adorować w niedzielę 16. bm. w kościołach dowolnie przez siebie obranych, podług znanego planu.

Zarząd Wzdziału Eucharystycznego Sod. Pań — Składy i handle w Poznaniu mogą w celu obciążenia prezydium policji, ożar

we wtorek o godzinie 6, składki z artykułami żywnościowymi i lokale fryzjerskie do godziny 7 wieczorem. W soboty można wszelkie składki mieć otwarte godzinę dłużej.

— * Zachorzenia na ospę. W mieście naszym stwierdzono także kilka wypadków ospy. Wobec tego zwraca się uwagę, że tego rodzaju zachorzenia jak wszelkie podejrzliwe objawy teje choroby należy natychmiast zgłosić do polcji.

— * Bliskie otwarcie uniwersytetu w Poznaniu. Organizacja nowej wszechszkoły postępuje różnie tak, że w ciągu kwietnia będzie mogło nastąpić jej otwarcie. Narazie otworzy się, jak się dowiadujemy, wydziały filozoficzny i prawniczy. Wydział filozoficzny obejmował ma następujące katedry: historii, literatury, języków wschodnich, romanistyki, germanistyki, filologii klasycznej, archeologii, historii sztuki, filozofii, pedagogiki, historii, geografii, matematyki, fizyki, chemii, botaniki, zoologii, geologii, mineralogii, biologii, etnologii, wychowania fizycznego, ekonomii i muzykologii. Na wykładających udało się pozyskać pierwszorzędne siły; nazwiska poda się niebawem do wiadomości. Blizszych informacji o warunkach przyjęcia użyczy kancelaria uniwersytetu, która rozpocznie czynności swe w najbliższym czasie.

— * Koncert. Program koncertu p. Ireny Dubiskiej z współudziałem p. Heleny Stachowskiej, który odbędzie się we wtorek 18. marca, niewątpliwie wzbudzi żywe zainteresowanie u tych, którzy jeszcze nie zapatrzyli się w bilety. P. i. usłyszymy sonatę Paderewskiego, Rapsodję 6. Liszta, scherzo tarantelle Wieniawskiego itp. Bilety nabyć można w księgarni p. Niemierkiewicza (tel. 2448- oraz p. B. Chrzanowskiego św. Marcina 70 (tel. 1344). Jedną trzecią część dochodu przeznaczona jest na cele wojska polskiego.

— * Henryk Melcer, znany pianista warszawski i ulubieniec publiczności poznańskiej, przybędzie w niedzielę 30. marca do grodu naszego. Aby koncertować na rzecz nowo założonej Biblioteki im. Bolesława Prusa. Biletów nabyć można u p. Władysława w Bazarze.

— * **Warszawski teatr „Mozaika”**, mieszczący się w Teatrze Apollo, gra w dalszym ciągu świetną operetkę revue St. Kiedrzyńskiego i L. Reynata „Warszawka i Krakuska”, która zdobyła sobie ogromne uznanie u publiczności poznańskiej. To też codziennie gromadzą się tłumy publiczności i serdecznie oklaskują warszawskich gości z p. J. Joźwiakówną na czele.

— * **Reperituar teatru „Mozaika”**. W sobotę „Warszawka i Krakuska”. W niedzielę po pol. o godz. 3. „Warszawka i Krakuska”, wiecz. o godz. 7. „Warszawka i Krakuska”.

— * **Bezcelność niemiecka**. Jedna z firm polskich w Poznaniu (handel maszyn) zwróciła się w pewnej kwestii do fabryki maszyn Matthias, Topf i Ska w Erfurcie i otrzymała od firmy Reinhold Matthias także następującą odpowiedź: „Ponieważ firma Matthias, Topf i Ska już nie fabrykuje, przelazano nam zapytanie Pa-

now do bezpośredniego załatwienia. Donoszę Panom, że nie myślę robić ofert polskimi firmom, dopóki Polska nie stanie się znowu krajem ewwilizowanym”. Powyższy przykład dowodzi, że zasilenie i buta niemiecka nie zna granic. Niemcy stanęli dziś nad przepaścią nie tylko pod względem militarnym, ale i ekonomicznym i dlatego każdy rozsądny Niemiec powinien w własnym i swego kraju interesie powitać z radością wszelką możliwość nawiązania stosunków z zagranicą. Ale kogo Pan Bóg chce ukarać, temu rozum odiera.

KRONIKA PROWINCJONALNA.

— * **Krotoszyn. (Drużyna skautowa)** im. ks. Józefa Poniatowskiego obchodziła uroczystość poświęcenia sztandaru. Najpierw odbyła się uroczystość kościelna, podczas której drużyna przystąpiła do wspólnej komunji św. Skauti stali w szeregach z wspaniałym sztandarem na czele, który darował tużyszy obywatel p. W. Groszkiewicz, przed wielkim otłazrem. Po mszy św. poświęcił ks. Górny nowy sztandar, poczem zaśpiewała drużyna „Boże coś Polskę”. Z kościoła udał się pochód z sztandarem przez miasto do hotelu „Bazar”. Po południu o godz. 4. odbyło się na sali hotelu „Bazar” nadzwyczajne zebranie, na którym składali druhowie przyrzeczenie. W imieniu obywateli przemówił rzeczowo i dobitnie p. Masłowski. Uroczystość zakończono żywym obrazem. Na cele skautowe zebrano 246,70 mk.

RUCH W TOWARZYSTWACH.

— **Zebranie Tow. Młodych Przemysłowców** w przyszły poniedziałek 17. bm. z powodów od zarządu niezależnych się nie odbędzie.

— **Zebranie Tow. przemysł. Sobieski** jutro w niedzielę o godz. 6. w lokalu posiadzeń, Chwaliszewo 69.

— **Tow. św. Bronisławy**. Zebranie jutro w niedzielę o godz. 6. do 5 w ochronce przy kościele Bożego Ciała.

— **Tow. Młodzieży Polsko-Kat. w Poznaniu** (śródmieście) w poniedziałek 17. bm. o 8 w domu Królowej Jadwigi. Wykład wstępny kol. Rychter na temat: Czego stan średni może się spodziewać od bolszewików?

— **Sokół w Winarach**. Lekcje ćwiczeń odbywają się co wtorek i czwartek punktualnie o godz. 7 na sali ćwiczeń w Urbanowie.

Gdańsk przyznany Polsce.

Warszawa. (PAT.) Minister spraw zagranicznych otrzymał z Lozany następujący telegram: Otrzymałmy z Paryża pod datą 11. marca następującą depeszę: Dzienniki francuskie donoszą, że komisja do spraw polskich pod przewodnictwem ambasadora Cambona jednomyślnie przyznała Gdańsk Polsce.

Wiedeń. (PAT.) „Neue Freie Presse” dowiaduje się z Paryża, że komisja pod prze-

wodnictwem Cambona jednomyślnie przyznała państwu polskiemu Gdańsk.

Sejm

uchwałł na wczorajszym posiedzeniu uznać mandaty poselskie ze Śląska Cieszyńskiego, zaimował się dalej szkodami wojennymi rzemieślników, ochroną zdrowia publicznego i reformą administracji. Wnioski odesłano do komisji. Interpelację ks. posła Pospiecha w sprawie gwałtów niemieckich na Górnym Śląsku Sejm odroczył do wtorku.

Szczegółowe sprawozdanie podamy w numerze następnym.

Ostatnie wiadomości.

Powrót delegatów niemieckich. Poznań. (PAT.) Dzisiaj powrócili z głównej kwatery niemieckiej w Kolobrzegu wojskowi członkowie misji. Powrócili też dzisiaj baron Rechenberg i minister Drews, którzy też w czwartek wieczorem wyjechali byli po ostateczne wskazówki do Berlina.

O wyniku rozstrzygającym odwrotnie, jak to już przed kilku dniami zaznaczyliśmy, roześlemy szczegółowy komunikat.

General francuski dla Polski.

Paryż. (PAT.) „Temps” donosi: Najwyższa Rada sojusznicza postanowiła wysłać do Polski gen. Henrysa, który będzie przydzielony do boku naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego. P. Henrys oddał przez cały czas wojny wielkie przysługi w Marokko. Walczył on na froncie a pod koniec wojny był komeendantem wojsk francuskich na Bałkanie. Odnosił od wspaniałe zwycięstwo nad armią bugarską i zmusił ją do kapitulacji.

Gen. Henrys jest, jak się dowiadujemy ze strony dobrze poinformowanej, nie tylko dzielnym generałem, ale i owikiem bardzo sympatycznym i nam życzliwym.

Pierwszy przedstawiciel rządu francuskiego w Polsce.

Paryż. (PAT.) „Echo de Paris” donosi, że obecny konsul generalny w Genewie p. Pralen będzie w Polsce pierwszym przedstawicielem Francji z tytułem upelnomocnionego ministra.

SKRZYŃKA DO LISTÓW.

L. M.: Dziękujemy za uwagi; przesłaliśmy je właściwej władzy do rozpatrzenia i ew. uwzględnienia. (K.)

Bestellschein.

Herr - Frau
bestellt hiermit für das II. Vierteljahr 1919
Exemplar der in Posen täglich erscheinenden Zeitung
„Kurjer Poznański”
für Mark 6,60.
Obige 6,60 Mark nebst 42 Pf. Bestellschein sind heute richtig bezahlt worden.

Kaiserliche Post

* **Nowe Książki:** Księgarnia i skład ml. M. Niemierkiewicza w Poznaniu ogłasza w numerze dzisiejszym najnowsze wydania cła polskie na które Szon, Czyelnikom zwracamy uwagę

* **Wystawę Antykwarjatu Dziel Sztuki w Poznaniu, św. Marcina 69,** uzupełniono różnorodnymi przedmiotami. Na szczególnie uwagę zasługuje z pośród obrazów dzieło Livenssa, malarza holend., przedstawiające „Astronoma”. Z przedmiotów dekoracyjnych wyróżniają się: puchar z brązu w gotyku angielskim, bogato rzeźbiony, tudzież inne naczynia figuralnie zdobne z ciężkiego brązu.

Potrzebni 28162
naukowe i o ich znaczeniu i ich do nauki książkowości
Złożen. niemieckie z zwiorysem i podaniem warunków
Szkola handlowa Preissa w Poznaniu. Ryceńska 29.

Nowenny św. Antoniego
Ni do Serca Pana Jezusa
po mniej więcej 4000 egzemplarzy z powodu zwolnienia składam tanio do sprzedania 28160
J. KOWAK, Poznań, ulica Długa nr 10

Butelki
od perfumu, wody do toalety i wody na włosy kuuje
J. Gadebusch,
23229 ulica Nowa 7.

W piątek, dnia 14. bm. o godz. 5. po pol. zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach opatrzona św. Sakramentami w 51. roku życia, najdroższa moja żona, najukochańsza i najlepsza matka, siostra, teściowa, babcia, ciotka, kuzynka i szwagierka s. p.
z Krzyżaniaków
Ludwika Veverowa
Dziecię Marji.
Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 18. bm. o godz. 1/4. z Zakładu Sióstr Miłosierdzia przy pl. Bernardyńskim. 2815
W ciężkim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i rodziną.
Nabożeństwo żałobne w środę o godz. 8. w kościele św. Marcina.
Osobnych zawiadomień nie wysyła się.
Poznań, dnia 14. marca 1919.

W piątek, dnia 14. bm. zasnęła w Bogu, opatrzona kilkakrotnie św. Sakramentami, po długich i ciężkich cierpieniach, nasza najdroższa córka, najukochańsza siostra, ciotka i szwagierka s. p.
Joanna Lalanowiczówna
w 24. roku życia. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 18. bm. o godz. 4. po południu z domu żałoby, Chwaliszewo 24. 26294
W nieutulonym żalu strapieni
rodzice i rodzeństwo.
Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Rachunki
za prace i dostawy dla miasta za czas aż do 31. marca 1919. przysłać należy, z powodu zakończenia roku obrachunkowego, najdalej do 10. kwietnia 1919.
Marszałek. 22237

Nowości Nowości!
Organizacja 23228
szkolnictwa polskiego
przez J. St. Cezaka.
Marek 4.20. — poleca
Drukarnia i Księgarnia
św. Wojciecha,
Poznań, św. Marcina nr. 69.

Piwo ciemne
poleca 28142
Restaurant Duchowski
św. Marcina 68/67.

PRACA
Kto udziela
lekcji angielskiego?
Złota. do eksp. Kurj. pod 6292

Zastępcy na kilka dni poszuk. zaraz
Apteka w Witkowie.
K. Morawski. d178

Dobre skrzypce
dytra (6-akord), koszt 2000
zwrócić do bielizny, kerpasy (wielkość 42). Złota. w składzie tow. drewnianych, ul. Wodna nr. 7.

Stora szachetna ooba udziela
lekcji książkowości żołnierzy w wolnych godzinach? Proszę o łaskawe nadanie ofert do eksped. Kurjera Poznańskiego pod literą 28272.
Kto służby jednorodną?
Złota. do eksp. Kurjera pod 28142

Wsparcie dla rodzin żołnierzy Wojsk Polskich.

Na mocy rozporządzenia Naczelnaj Rady Ludowej z dnia 5. marca 1919 otrzymują rodziny żołnierzy Wojsk Polskich należne im wsparcie odtań przez związki komunistyczne i to miesięcznego dołu po raz pierwszy w kwietniu 1919 za marzec.
Odnosi się to również do rodzin takich żołnierzy, którzy nie będą jeszcze zwolnieni z swych dawniejszych formacji niemieckich, pełnią służbę wewnątrz linii demarkacyjnej oraz do rodzin takich, dawniej niemieckich żołnierzy, których wojska niemieckie do wnętrza linii demarkacyjnej nie przepuszczyły i internowały.
Osoby uprawnione do odbioru wsparcia rodzinnego, mieszkające w Poznaniu lub stale tutaj przebywające, zgłaszać powinny się z wnioskami do miejskiego biura dla wsparć wojennych przy placu Świeżyńskim 10a. I. piętro pokój 8 od wtorku 18. marca 1919. porządku codziennie od godziny 8 z rana do 3 po południu, przyrzem przedłożony należy.
1) poświadczanie formacji wojskowej, że żołnierz, za którego domaga się wsparcia, służy w Wojsku Polskiem, lub, że należy do formacji wojskowej wewnątrz linii demarkacyjnej; u rodzin żołnierzy internowanych zastępuje miejsce takiego poświadczania wiadomość o internowaniu;
2) poświadczanie policyjne, w którym podane być muszą imiona wszystkich dzieci niżej lat 15 i daty ich urodzenia;
3) karta płatnicza o dotychczasowym wsparciu wojennem na rachunek Rzeszy niemieckiej, o ile jej dotąd nie oddano.
Poznań, 14. marca 1919. 22250
Magistrat.

Obwieszczenie.

Oglašam zmianę mojego obwieszczenia z dnia 31. stycznia b. r., dotyczącego zaoszczędzenia prądu elektrycznego i gazu i rozporządzaam do ustępu 4. tegoż obwieszczenia, sbowiszującego od dnia 15. marca 1919, co następuje:
4. Wszystkie składki, z wyjątkiem składów 2-wnosności wch jako też fryzjerskich, mają być otwarte od poniedziałku 2. rano aż do godziny 6. po południu, żywnościowe zaś i fryzjerskie składki do godziny 8. rano aż do godziny 7. po południu.
W soboty wolno zamykać wszystkie składki o 1 godzinę później. Przekroczenia niniejszego karano będą grzywną policyjną do wysokości 80 mk.
Poznań, dnia 14. marca 1919.

Prezydent policji Rzeszkiej.

Wydział smalcu.
Na odcinek 1 karty na tłuszcze wydawać będziemy od 19-go do 22-go marca 150 gramów smalcu za cenę mk. 1,80.
Na odcinek 8 karty na tłuszcze zeszłego tygodnia można jeszcze w poniedziałek, 17 bm. smalec odebrać.
Poznań, dnia 14. marca 1919. 22246
Magistrat.

Dnia 29. lutego 1919. zmarł po trudach wojennych nasz hochany kolega i przyjaciel s. p.
Juljan Grzymała-Raszewski
abiturjent.
Panięć o Nim nie wyganiać w sercach naszych!
Grabski.
Poznań, w marcu. 26228

W piątek rano o godz. 5. podobala się Bogu powołano w poczet Swych aniołków naszego ukochanego młodszego synka, bratanika, siostrzeńca i wnuczka
Stasinka
w drugiej wiosnie życia.
W ciężkim smutku pogrążeni rodzice
Roman i Zofja Frommowie
z synkiem i rodziną.
Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dn. 17. bm. o godz. 3. po południu z Zakładu św. Józefa. 26271

Prośba!
Osoba (wojskowa) mieszkająca dawniej przy ulicy św. Marzyna, będąca świadkiem, jak poległ mój wuj Ignacy Tassarek, pułk 154, komp. 7. w czasie walk w dniu 7. 5. 1917 pod Winterberg p. Cramone, upraszam o podanie teraźniejszego adresu.
P. Tassarek,
26279 Poznań W. 7, ul. Kelmans 12 I.

Wykonuje reparacje przy
„National-Kontroll” kasach.
Wszelkie przybory mam na składzie.
Roman Kaczmarek — Poznań,
Rynek tatarski nr. 5. 26146

Propozycje

na radnych do Rady miejskiej w Poznaniu.

Na podstawie rozporządzeń Komisariatu Narodowej Rady Ludowej o nowym prawie wyborczym dla gmin z dnia 11. i 18. lutego 1919. odstawiamy niniejszym ustralone 5 propozycji na radnych dla wyborów do Rady miejskiej w Poznaniu naznaczonych na 21. marca 1919.

1. Propozycja Matuszewski.

- Matuszewski, Tadeusz, sekretarz związkowy, przy ogrodzie Różanym 11.
- Reichel, Józef, lakiernik kolejowy, ul. Horna 16.
- Nowacki, Konstanty, piecownik, ul. Fabryczna 36.
- Dawid, Ernest, kupiec, Szewska 20.
- Topolski, Józef, ślusarz, Strumykowa 6.
- Haverbeck, Adolf, kierownik lokomotywy, Gorzka 11.
- Popka, Wojciech, sekretarz związkowy, Nollen-dorfa 21.
- Friedmann, Fryderyk, malarz, Forteczna 25.
- Longe, Paweł, urzędnik zabezpieczenia, Zeppelina 15.
- Slewer, Maria, urzędniczka kunięca, Książca 19.
- Budziński, Brunon, sekretarz związkowy, Piaskowa 8.
- Wilken Ernest, maszynista, Północna 8.
- Zerba Karol, urzędnik kolejowy, Błitchea 17.
- Miholajczak, Franciszek, służący handlowy, Chwałiszewo 75.
- Wagner, Otton, drukarz, Polna 20.
- Berefeld, Paweł, tapicer i dekorator, Stawna 12.
- Mielczarek, Józef, stolarz, Wrocławska 13.
- Hoff, Gustaw, cieśla, Gnieźnieńska 43.
- Fechner, Ryszard, ślusarz, Willamowitza 2.
- Kerpiński, Franciszek, piecownik, Ostrówek 10/11.
- Handschke, Adolf, mistrz krawiecki, Bittera 43.
- Lange, Otton, przewodnik Kolejowa 4.
- Hansch, Jadwiga, krawcowa, Moltkiego 16.
- Patte, Rudolf, murarz, Alejowa 11.
- Baumgärtel, Ma'symilian, kierownik lokomotywy, Strumykowa 3.
- Weinert, Stanisław, ślusarz, Wysoka 36.
- Sternberg, Henryk, kupiec, Szeroka 20.
- Heinig, Ernest, wermistrz kolejowy, Horna 13.
- Paduch, Helmut, ksiązkowy, ul. Gnieźnieńska 30.
- Zenker, Marta, ksiązkowa, Graniżna 11.
- Banchwitz, Zdzisław, cyrulik, Marszałkowska 8.
- Büchner, Gustaw, konduktor kolei elektrycznej, Białowa 12.
- Giering, Leon, murarz, Białowa 12.
- Koewes, Józef, stolarz, Wrocławska 14.
- Matthel, Otton, towarzysz, Bittera 38.
- Leska, Jan, ślusarz, Grobla 19.
- Hansch, Paweł, malarz, Moltkiego 16.
- Schoene, Michał, cieśla, Kolejowa 44.
- Günter, Feliks, robotnik, Poludniowa 5.
- Heuer, Paweł, cyrulik, Ave, Wiktorii 27.
- Altenburg, Paweł, frzyzjer, Gnieźnieńska 26.
- Rühr, Paweł, dekarz, Cybińska 73.
- Sieracki, Bolesław, malarz, Grobla 7.
- Austmeyer, Paweł, wermistrz szewski, Wszystkich Świętych 8.
- Müller, Ferdinand, stolarz, Moltkiego 12.
- Kutzner, Ma'symilian, ślusarz, Białowa 6.
- Hartmann, Kurt, mechanik, Bittera 38a.
- Renner, Gustaw, przesuwacz wagonów, Następcy tronu 127.
- Lehmann, Augustyn, konduktor kolei elektrycznej, Cesarza Fryderyka 24.
- Menzel, Karol, robotnik, Małe Garbary 7.
- Wesołowski, Wiktor, przewodnik ślusarski, Łąkowa 8.
- Harema, Ignacy, krawiec, plac Królewski 5.
- Trosch, Rudolf, siodlarczyk, Strumykowa 25.
- Grams, Franciszek, murarz, Fabryczna 13a.
- Hilde, Paweł, stolarz, Gnieźnieńska 30.
- Jansch, Karol, ślusarz, Nadbrzeźna 10.
- Gasde, Paweł, dozorca magazynów, Następcy tronu 105.
- Roder, Augustyn, sztabator, Parkowa 6.
- Hensel, Reinhold, ślusarz, Gorzka 30.
- Wojsch, Ernest, pomocnik związkowy, Gnieźnieńska 41.

- Brandt, Stefan, kupiec, ul. Szeroka 9.
- Bernhardt, Max, kupiec, ul. Mirowska 12a.
- Bogach, Martin, frzyzjer i maszynista, ul. Wodna 13.
- Brzeziński, David, nauczyciel, ul. Strzelecka 12.
- Dr. Cohn, Leo, lekarz, Starzy Rynek 45.
- Dr. Chone, Paul, rzecznik, ul. Zamkowa 3.
- David, Abraham, kupiec, ul. Rycka 33.
- Diamant, Josef, kupiec, Waly Cesarskie 6.
- Eisig, Leo, kupiec, ul. Kohleisa 5.
- Dr. Schmul, Hermann, rzecznik, ul. Fryderykowska 2.
- Ephraim, Simon, kupiec, Wielkie Garbary 29.
- Max, Gabriel, kupiec, ul. Podgórna 2a.
- Gelbstein, Heimann, mistrz krawiecki, ul. Szeroka 18.
- Hirschlik, Ludwik, właściciel rukierni, ul. Fryderykowska 33, ul. Marszałkowska 6.
- Harlam, Selma, krawcowa, ul. Szewska 12.
- Lauffer, Georg, aptekarz, ul. Wiktorii 16.
- Jacubowicz, Isidor, mistrz ślusarski, ul. Poludniowa 7.
- Jonas, Max, kupiec, ul. Wroniecka 6.
- Itter, Georg, kupiec, Aleje 11.
- Kaminski, Samuel, instalator, ul. Szeroka 11.
- Lesser, Dr. Martin, rzecznik, ul. Fryderykowska 31a.
- Lauffer, Georg, mistrz krawiecki, ul. Nowa 6.
- Loewenberg, Julius, urzędnik pocztowy, Małe Garbary 10.
- Matzdorff, Hugo, kupiec, pl. Szewska 9.
- Manasse, Dr. Alirid, rzecznik, ul. Helmholtza 1.
- Mendelsohn, Max, kupiec, ul. Kramarska 19/20.
- Mawlok, Gustaw, kupiec, Kohleisa 5.
- Scherk, Max, kupiec, Wielkie Garbary 28.
- Neufeld, Albert, nauczyciel, Wielkie Garbary 34.
- Neumann, David, kupiec, pl. Wilhelmowski 17.
- Neumann, Salo, kupiec, Aleje 7.
- Berg, Max, robotnik przy telegrafach, ul. Stawna 7.
- Risch, Hermann, dentysta, ul. Bełuska 10.
- Rosenreiter, Isaak, rzecznik, ul. Nowa 7.
- Rzewski, Abraham, kupiec, W. G. Garbary 28.
- Rothstein, Moritz, kupiec, ul. Wittelsbachera 7.
- Seligsohn, Hugo, właściciel ślusarni, Wielkie Garbary 18.
- Siebnirth, Leo, fabrykant, Rycka 26.
- Sponek, Philipp, kupiec, ul. Dominikańska 7.
- Schoenfeld, Ludwig, kupiec, ul. Naumanna 3.
- Schwarz, Paul, kupiec, plac Wilhelmowski 14a.
- Warszawski, Berthold, kaszowiec, ul. Marchijska 8a.
- Wolff, Georg, inżynier, plac Królewski 17a.
- Bergel, Salomon, kapitałista, ul. Marchijska 1.

- Kraszewski, Mikołaj, stolarz, Bvdzka 2.
- Lukaszuk, Stanisław, stolarz, św. Wojciecha Podwórze 6.
- Rumiński, Franciszek, murarz, W. Garbary 1.
- Koludziejewicz, Franciszek, stolarz, Grobla 5.
- Galińska, Jadwiga, mężatka, św. Marcin 66/67.
- Porankiewicz, Czesław, kupiec, Zielona 5.
- Twardowski, Ignacy, introligator, Następcy tronu 113.
- Oleszak, Teodor, stolarz, Waly Kasztelańskie 2.
- Kraszewski, Bernard, tapicer, Posadowskiego 14.
- Kowalewski, Franciszek, stolarz, Konernika 4.
- Kaldrowicz, Leon, blacharz, Ludwika 90.
- Kraszewski, Jan, nakaznik, św. Marcin 26.
- Czechowski, Jolita, murarz, Wroniecka 10.
- Książkiewicz, Stanisław, murarz, Następcy tronu 29.
- Subera, Zdzisław, emcearz, Następcy tronu 29.
- Książkiewicz, Franciszka, mężatka, Następcy tronu 29.
- Wilson, Józef, stolarz, Szwajcarska 5.
- Soladu, Ludwik, kasztelan, Komieniska 2.
- Piechociński, Ludwik, dekarz, Półwiejska 18.
- Twardowski, Maria, mężatka, Następcy tronu 113.
- Janowski, Józef, szewc, Posadowskiego 24.
- Kwiatkowski, Stanisław, dekarz, Chwałiszewo 53/54.
- Weinert, Józef, formiolarz, Waly Kasztelańskie 4.
- Krzewiński, Ignacy, stolarz, Nadbrzeźna 9.
- Schlage, Franciszek, murarz, Półwiejska 10.
- Lehmann, Antoni, kupiec, Długa 16.
- Chmiel, Michał, dekarz, Pawła 5.
- Rumińska, Zofia, mężatka, Małe Garbary 1.
- Weinert, Maria, mężatka, Waly Kasztelańskie 4a.
- Wesse, Witold, urzędnik, Brankowa 11.
- Prabat, Roman, stolarz, Zwórze 11.
- Stelmachowski, Franciszek, dekarz, Polna 37.
- Jr-brzykowski, Władysław, stolarz, Wodna 6.
- Oleszak, Weronika, handlarz, Waly Kasztelańskie 2a.
- Borowski, Marian, zegarmistrz, Wielkie Garbary 4.
- Sołt, Władysław, robotnik, Warszawska 14.
- Lambrecht, Ludwik, dekarz, Szeroka 24.
- Palszkiewicz, Leon, stolarz, Rybaki 21.
- Jankowski, Józef, dekarz, Wielkie Garbary 43.
- Domagała, Schwestor, murarz, Bismarka 1.
- Jankowski, Wincenty, dekarz, Grobla 27a.
- Adamski, Józef, robotnik, Krzywowa 6.
- Albrecht, Stanisław, stolarz, Nadbrzeźna 8.
- Czechowska, Rozalia, mężatka, Wroniecka 10.
- Kasztelan, Antoni, dekarz, Zwórze 13.
- Romarek, Stanisław, robotnik, Forteczna 50.
- Imbrzykowski, Czesław, stolarz, Wodna 6.
- Kryśkowiak, Marcin, robotnik, Rybaki 3.

3. Propozycja Kraszewski.

- Kraszewski, Mikołaj, stolarz, Bvdzka 2.
- Lukaszuk, Stanisław, stolarz, św. Wojciecha Podwórze 6.
- Rumiński, Franciszek, murarz, W. Garbary 1.
- Koludziejewicz, Franciszek, stolarz, Grobla 5.
- Galińska, Jadwiga, mężatka, św. Marcin 66/67.
- Porankiewicz, Czesław, kupiec, Zielona 5.
- Twardowski, Ignacy, introligator, Następcy tronu 113.
- Oleszak, Teodor, stolarz, Waly Kasztelańskie 2.
- Kraszewski, Bernard, tapicer, Posadowskiego 14.
- Kowalewski, Franciszek, stolarz, Konernika 4.
- Kaldrowicz, Leon, blacharz, Ludwika 90.
- Kraszewski, Jan, nakaznik, św. Marcin 26.
- Czechowski, Jolita, murarz, Wroniecka 10.
- Książkiewicz, Stanisław, murarz, Następcy tronu 29.
- Subera, Zdzisław, emcearz, Następcy tronu 29.
- Książkiewicz, Franciszka, mężatka, Następcy tronu 29.
- Wilson, Józef, stolarz, Szwajcarska 5.
- Soladu, Ludwik, kasztelan, Komieniska 2.
- Piechociński, Ludwik, dekarz, Półwiejska 18.
- Twardowski, Maria, mężatka, Następcy tronu 113.
- Janowski, Józef, szewc, Posadowskiego 24.
- Kwiatkowski, Stanisław, dekarz, Chwałiszewo 53/54.
- Weinert, Józef, formiolarz, Waly Kasztelańskie 4.
- Krzewiński, Ignacy, stolarz, Nadbrzeźna 9.
- Schlage, Franciszek, murarz, Półwiejska 10.
- Lehmann, Antoni, kupiec, Długa 16.
- Chmiel, Michał, dekarz, Pawła 5.
- Rumińska, Zofia, mężatka, Małe Garbary 1.
- Weinert, Maria, mężatka, Waly Kasztelańskie 4a.
- Wesse, Witold, urzędnik, Brankowa 11.
- Prabat, Roman, stolarz, Zwórze 11.
- Stelmachowski, Franciszek, dekarz, Polna 37.
- Jr-brzykowski, Władysław, stolarz, Wodna 6.
- Oleszak, Weronika, handlarz, Waly Kasztelańskie 2a.
- Borowski, Marian, zegarmistrz, Wielkie Garbary 4.
- Sołt, Władysław, robotnik, Warszawska 14.
- Lambrecht, Ludwik, dekarz, Szeroka 24.
- Palszkiewicz, Leon, stolarz, Rybaki 21.
- Jankowski, Józef, dekarz, Wielkie Garbary 43.
- Domagała, Schwestor, murarz, Bismarka 1.
- Jankowski, Wincenty, dekarz, Grobla 27a.
- Adamski, Józef, robotnik, Krzywowa 6.
- Albrecht, Stanisław, stolarz, Nadbrzeźna 8.
- Czechowska, Rozalia, mężatka, Wroniecka 10.
- Kasztelan, Antoni, dekarz, Zwórze 13.
- Romarek, Stanisław, robotnik, Forteczna 50.
- Imbrzykowski, Czesław, stolarz, Wodna 6.
- Kryśkowiak, Marcin, robotnik, Rybaki 3.

- Rose, Kaimierz, dekarz, Starzy Rynek 9.
- Weinert, Maria, krawcowa, Waly Kasztelańskie 4.
- Haudtke, Leon, dekarz, Wroniecka 12.
- Chmiel, Józef, ślusarz, Starzy Rynek 84.
- Urbanowski, Roman, stolarz, Grobla 3.
- Nagengast, Franciszek, robotnik, Wielkie Garbary 9.
- Schmidt, Helena, wdowa, Warszawska 14.
- Grzybowski, Michał, wopicer, Piota 5.
- Mankoszewski, Jan, robotnik, Zwórze 4.
- Sołt, Emma, mężatka, Warszawska 14.
- Kaluźewicz, Władysław, mężatka, Grobla 5.
- Wower, Leon, ślusarz, Ogrodowa 12.

4. Propozycja Gutsche.

- Gutsche, Paul, rektor, ul. Głogowska 70.
- Schulz, Georg, mistrz piekarski, ul. Wroniecka 10.
- Gattg, Arthur, ślusarz, ul. Frobłowska 15.
- Busse, Albert, dyrektor rachunkowości, Nowa Ogrodowa 66.
- Oelsner, Sally, kupiec, Aleje 2.
- Brose Dr. Hans, radca rejencyjny, Nowa Ogrodowa 57.
- Landsberg, Dr. Max, radca sanitarny, Aleje 24.
- Bahr, Erhard, sekretarz kolejowy, ul. Następcy tronu 95.
- Althold, Fritz, kupiec, ul. Półwiejska 13.
- Mucha, Michael, mistrz taurarski, Nowa Ogrodowa 68.
- Hansch, Bruno, posiadiciel apteki, ul. Jadwiec 12.
- Gaertle, Wilhelm, wyższy nauczyciel przy szkole realnej, ul. Gorzka 24b.
- Selle, Frau Anna, ul. Helmholtza 1.
- Nebe, Dr. Hans, radca krajowy, ul. H. henzelloma 8.
- Priebe, Hedwig, kierowniczka interesu, ul. Koper-nicka 3.
- Hoese, Wilhelm, agent, ul. Elżbiety 4.
- Stelzer, Erich, techniczny sekretarz kolejowy, ul. Cesarza Wilhelma 38.
- Worbs, Albrecht, prokurysta bankowy, plac Działowy 4.
- Heimann, Julius, ksiązkowy rejencyjny, ul. Herdera 17.
- Victor, Simeon, właściciel cegielni, ul. Buddego 10.
- Kche, Helene, nauczycielka, ul. Białowa 9.
- Wilkens, Maria, nauczycielka przy liceum, plac Królewski 5a.
- Iretzk, Wilhelm, mistrz rzeźniczy, św. Marcin 28.
- Kampel, Richard, pastor, ul. Helmholtza 9.
- Uhl, Hans, architekt, pl. D. Zdziewcy 3.
- Stiehe, Gustav, palacz, Grobla 25a.
- Burchard, Dr. Johann, s. tynw radca rejencyjny, ul. fesor akademii, ul. Lessina 64.
- Jarecki, Samuel, radca prawościwości, ul. Hohen-zollerna 26.
- Kernchen, Robert, właściciel fabryki, ul. Nollen-dorfa 13.
- Block, Otto, mistrz szewski, ul. Polna 19.
- Matthes, Hermann, kupiec, ul. Głogowska 107.
- Koffler, Karl, mistrz stolarski, ul. Wenejańska 7.
- Müller, Heinrich, sekretarz związkowy, Waly Bur-garska 3a.
- Menzel, Helene, nauczycielka, ul. Ludwika 5.
- Brinkhoff, Ernst, techniczny sekretarz kolejowy, ul. Szwajcarska 25.
- Loue, Ernst, budowniczy, ul. Herdera 7.
- Wolnitz, Robert, wyższy sekretarz pocztowy, ul. Poznańska 57.
- Henkel, Ferdinand, nie nik kolejowy, ul. Helmholtza 4.
- Preuss, Kurt, ślusarz kolejowy, ul. Białowa 6.
- Gros, Otto, kupiec, ul. Półwiejska 20.
- Wieshaar, Paul, kupiec, ul. Parkowa 8.
- Witte, Dr. Paul, lekarz fach., Waly Królewskie 23.
- Lehne, Anna, nauczycielka szkoły przemysłowej, ul. Parkowa 6.
- Paldamus, Frau Ludwine, ul. Nollen-dorfa 31.
- Pache, Karl, kupiec, ul. Głogowska 101.
- Mildebrad, Walter, kierow. fabryki, ul. Augusty 4.
- Witte, Paul, ślusarz kolejowy, ul. Willamowitza 8.
- Schmitz, Wlter, wyższy nauczyciel gimnazjalny, ul. Helmholtza 4.
- Seller, Oswald, radca studj., Nowa Ogrodowa 53.
- Lehmann, Dr. Rudolf, tynw radca rejencyjny, profes-sor akademii, ul. Derflina 7.
- Buers, Heinrich, kierownik drukarni, ul. Szwaj-carska 14.
- Reineke, Rudolf, pułkownik, ul. Naumanna 3.
- Peschke, Franz, kupiec, św. Marcin 21.
- Frohnhold, Frau Helene, krawcowa, św. Marcin 33.
- Scholz, Karl, kowal, ul. Strumykowa 35.
- Stefanowski, Leo, przedsiębiorca, ul. Caroliego 7.
- Musocke, Wilhelm, fu-man, ul. Ces. Wilhelma 14.
- Weise, Georg, szef wydziału, ul. Leskiego 2.
- Braun, Emil, dyrektor ubezpieczenia, ul. Zwierzy-niecka 6.
- Müller, Max, inspektor montażu, ul. Gutenberga 2.

5. Propozycja Adameczak.

- Adameczak, Franciszek, robotnik, Łazarska 59.
- Ballenstedt, Adam, architekt, św. Marcin 13.
- Bobowski, Kaimierz, malarz, św. Wojciech 14/15.
- Brosiński, Stanisław, stolarz, ul. Libi a 2.
- Budyński, Franciszek, budowniczy, Kwiatowa 8.
- Cylichowski, Stefan, architekt, Rycka 2.
- Dankowski, Władysław, mistrz rzeźniczy, Wrocław-ska 8.

- Domagała, Stanisław, inżynier, Bismarka 8/9.
- Folleher, Wiktor, sekretarz ziedn., Rybaki 9.
- Dr. Gantkowski, Paweł, lekarz, Starzy Rynek 73.
- Grzegorzewicz, Stanisław, murarz, ulica Szwajcarska 17.
- Hilfinger, Witold, inżynier, Teatrna 7.
- Kalamajski, Stefan, kupiec, Podgórna 6.
- Kłiszewski, Bolesław, stolarz, Wroniecka 4.
- Kos, Adam, nauczyciel, św. Marcin 66/67.
- Krajna, Kaimierz, kupiec, Następcy tronu 19.
- Krause, Teodor, mistrz farbiarski, Wielkie Gar-bary 46.
- Kucharski, Stanisław, bankowiec, Piaskowa 2.
- Leibgeber, Roman, wydawca i redaktor, Królew-ska 1.
- Ka. Malibski, Kaimierz, proboszcz, Łazarska 13.
- Dr. Mieczkowski, Władysław, dyrektor banku, Wilhelmowska 11.
- Dr. Mroczkowski, Stanisław, chemik, Gorzka 2.
- Offierski, Stanisław, mościeżnik, Chwałiszewo 41.
- Dr. Paczkowski, Romuald, adwokat, plac Kró-lewski 9.
- Dr. Peraczyński, Stanisław, dyrektor banku, Wła-tynza 3.
- Robiński, Stanisław, kupiec, św. Marcin 23.
- Sieradzki, Józef, ślusarz, Rybaki 22a.
- Stelmachowski, Bronisław, adwokat, Liebiga 15.
- Dr. Stark, Karol, lekarz, Wiktorii 11.
- Sto'pe, Stanisław, mistrz piekarski, Łazarska 1.
- Swinarska, Zofia, nauczycielka, Gorzka 13.
- Szulcowski, Bronisław, lekarz, 10. górna 2b.
- Szymański, Jan, kupiec, Lessinga 11.
- Tucholski, Józef, kupiec, plac Teres 4.
- Wbierski, Bolesław, urzędnik prywatny, Chwałiszewo 29/30.
- Siemiński, Józef, redaktor, Wysoka 1.
- Drozdowska, Franciszka, żona ślusarza, Szwaj-carska 13.
- Suchowiak, Henryk, dyrektor fabryki, Wilhelmow-ska 25.
- Ruzel, Czesław, prokurent han'nu, Szarloty 3.
- Wysocki, Władysław, mistrz rzeźniczy, Łazarska 40.
- Krzyżaniak, Seweryn, prokurent banku, ul. Goethego 22.
- Kolska, Konstancja, nauczycielka, Zielona 2.
- Wolniewicz, Nkodem, mistrz siodlarski, Wilhel-mowska 21.
- Dr. Meisner, Czesław, lekarz, Podgórna 6.
- Pendowski, Seweryn, mistrz stolarski, pl. Bernar-dyński 2.
- Kossowski, Stanisław, mistrz krawiecki, Nowa 3.
- Drabowicz, Franciszek, mistrz krawiecki, Nowa 6.
- Banc, Edmund, drukarz, Moł'iego 5.
- Paluch, Kaimierz, dyrektor banku, św. Marcin 22.
- Korzeniowski, Mieczysław, urzędnik prywatny, Rycka 11a.
- Ks. Dymek, Wlenty, kapłan, Ludwika 5.
- Januszkiewiczówna, Helena, dyrektorka, Wiedeń-ska 4.
- Jaworowiczowa, Jadwiga, żona chemika, Harden-berga 7.
- Matelski, Jan, robotnik, św. Marcin 14.
- Rudowska, Maria, żona lekarza, Szklana 11.
- Wozni k, Jan, urzcd. prywatny, Poznańska 23/30.
- Panowicz, Wincenty, wermistrz, Karola 36.
- Tułodziecka, Aniela, kapitałista, Ogrodowa 19.
- Dr. Koszowski, Józef, konserwator muzealny, Następcy tronu 78.
- Maciejewski Stanisław, kupiec, Głogowska 53.

Powyższych propozycji nie wolno już cołać. W wyborach samych się niezwalają:

1. kartki wyborcze oddane w nieuzgodzonej kopercie,
2. kartki wyborcze nieczytelne,
3. kartki wyborcze niejasne co do osobistości proponowanego,
4. kartki wyborcze z zastrzeżeniami,
5. kartki wyborcze z nazwiskami z różnych propozycji pochodzącymi,
6. kartki wyborcze z nazwiskami nie umieszczonymi na żadnej propozycji.

Kilka równych kartek w jednej kopercie liczy się jako jeden głos. Wobec liczebności 60 radnych trudnym byłoby umieścić nazwiska wszystkich kandydatów na kartce wyborczej, której wielkość przepisana do 9 i 12 cm. Kartki wyborcze z 60 nazwiskami utrudniałyby także przebieg wyborów i stwierdzenie wyniku. Zresztaniem, które nadesłały propozycje, polecamy zatem, aby w rozciągu wykanie kartek wyborczych tak dalece, że zawierać będą tylko brzmienie:

Propozycja Matuszewski
albo
Propozycja Kollenscher
albo
Propozycja Kraszewski
albo
Propozycja Gutsche
albo
Propozycja Adameczak.

Poznań, dnia 15. marca 1919.
Komisarz wyborczy i członkowie Wydziału wyborczego
Drzewski, Offierski, Ma'uszewski, Oelsner, Kalamajski,
Dr. Brose, Krause, Lewandowski, Reichel.

Praca

Poszukuję lekcji konwersacji franc. Zgłoszenia uprasza się do eksp. Kurjera Pozn. pod litrą z 6217.

— Podzielam —

lekcji gry na SKRZYPCACH

Pismienne zgłoszenia uprasza się do eksp. Kur. Pozn. pod z 5549.

Kuśco, lat 30, poszukuje razów lub od 1. 4. odpow. odniej **posady** kierowniczą w hotelu, w narni lub w innym hurtowym składzie ku-pieckim. Łask. zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod z 8185.

Monter-mechanik

specjalista do orki bluziem narow **potrzebny** zaraz. Otrzym. Dom Rolniczo-Techniczny. Dr. Ludwik Zielński, Warszawa, ulica Jerozolimska 37. n 2208

krawcowa

z Berlina ma jeszcze dno wolne (Placa 7 mł. ze stolami). Zgłosz do eksp. Kurjera pod z 6231.

Mechanik

żonaty, obywatel z elektr. i telef. osadzi **posady** do solars. Zgłosz do eksp. Kurjera Pozn pod lit z 6195

Ciemny

do młyna. Zgłosz do eksp. Kurjera Pozn pod lit z 6195

2-3 wermistrzów
25-30 pomocników siodlarskich
3-4 dziewczyn i kobiet

(uwzględnia się tylko takie która już ukończyły w warsztatach przy maszynach i warsztach rzeźniczych) na stałą pracę, pracę potrzebnie zaraz

fabryka wyrobów rzeźniczych d 185

L. Pluciński, ul. Rycka nr. 36

Reflektujcie się tylko na ludzi trzeźwych i dobruich zwolowców

Biegłej STENOTYPISTKI

poszukuje zaraz n 2228

Prowincjonalny Urząd Ziemiaków w Poznaniu

Uzasadza się o niemi enne zgłoszenia z dołączonymi odnośniami świadectwa

Młodszy KRAWCOWEJ

poszukuje zaraz lub później z 6206

M. ZADEK JR., ulica Nowa nr. 6.

Szkola uzupełniająca rzemieślnicza w Poznaniu

poszukuje d 103

sił nauczycielskich

do udzielania nstwi w języku polski. Zgłoszenia na czyś: nadałaś do 20 hm na ręce duradcy szkolnego t. Kuzja, Długa ulica 18. onit.

Potrzebny od 1. 4. ratenowany **ksiązkowy-bilansista**

lo większo bilansu rawyżnyego (kadrowat) oraz dokładnej znajomości ksiązkowości kunięcej i gospodarczej musi być w stanie wykonać sprawozdanie roczne i rozliczyć bilans. Zgłosz. na r. 2024. Kurjera Pozn. pod z 6183

Kasiarki, ekspedientki, paniątki do pakowania

arżymie i biegłe w kunięcy o rżo iśie i mianowicie z od-rzem św rd i podan. cenąy zażądaj. n 2213

Pracownicy do pakowania

do pakowania w fabryce. Zgłosz. do eksp. Kurjera Pozn. pod z 6183

Antykwariat Dzieł Sztuki

w Poznaniu, św. Marcin 69.

połącza bogaty zbiór mebli antycznych:

Szafy do rzeczy i do bieli, bib. fortele, witraży, b. urki, komody, lustra i zegary, kompozycje garnitury oraz liczne przedmioty do dekoracji wewnętrznej z brązu i porcelany. n 2224

Na wystawie obrazów nowe cenne dzieła.

RUPJEMY

MARCHEW PASTEWNĄ

BURAKI PASTEWNE

DO NATYCHMIASTOWEGO ODBIORU.

ZWIĄZEK ZIEMIAN w POZNANIU

ODBIERAZ KOCZOWY. n 2156

TELEFON 3693 i 3694. TELEFON 3693 i 3697.

Pakoi umiłowani

zbiór do wywołania. Zgłosz. do eksp. Kurjera Pozn. pod z 6183

Cykerie

zbiór do wywołania. Zgłosz. do eksp. Kurjera Pozn. pod z 6183

zwin

Medzio

Tel. 1135

Szanownej Publiczności miasta i okolicy Poznania donoszę uprzejmie, że drogą kupna objąłem

Drogerje Teatralna

przy ul. Pawła 2.

Ręczę za skóra i rzetelną usługę proszę o łaskawe poparcie mego przedsięwzięcia. z 6277

Z wysokim szacunkiem

Marjan Kollat.

Tel. 1135

Kilka set par drzew do sandałów

oddaje z 6164

po cenach fabrycznych

H. M. POGORZELSKI — Poznań

ulica Wałna nr. 7.

Piewicz specjaliz. w szt. towarów drzewianych

Wszystkie gatunki nasion marchwi, wstafelce sproszk. na ocet na conach najczystszych i najczystszych. Janowiec pow. Zim. n 2011. Telefon 27. 19 i 90.

Skład bławatów i artykułów mod. ch. wres z domem do k. rzeszania. Zgłosz. do eksp. Kurjera Pozn. pod z 6183

Medzio

Gdańsk jako główne emporjum handlowe Bałtyku.

Bałtyk ma wielką ilość portów, niektóre z nich mają bardzo dogodny dostęp od strony morza...

W starożytności i wiekach średnich domniowy nad Bałtykiem Kopenhaga, Lubeka, Wizby, Ryga i inne porty...

Również i dawna wielkość Lubeki i Wizby była jedynie przejściowa, gdy bowiem przy końcu wieków średnich...

Wizby są jedynymi świadkami dawnej przemijającej potęgi tego miasta.

Nad wybrzeżem południowym pozostaje tylko Szczecin i Królewiec, które były rzeczywistymi współzawodnikami Gdańska...

A jakże się ma sprawa z Szczecinem? Leży on nad Odrą, której podreżce jest wprawdzie mniejsze od wiślanego...

Z powyższych wywodów wynika, że Gdańsk niema nad całym Bałtykiem naturalnego konkurenta...

żyć należy, że wielka ilość statków dobijających do Szczecina polega na tem, że z tamtąd wychodzą także statki pasażerskie...

Otóż ten brak regulacji koryta wiślanego jest największą bolączką naszego ruhu handlowego...

Skoro Gdańsk będzie należał do Polski, runą wszystkie sztuczne zapory jego rozwoju...

Prof. dr. Łęgowski.

Nowe wydawnictwa.

Czesław Andrzejewski: „Żywioł niemiecki w zachodniej Polsce”.

W pracy powyższej, przeznaczony dla wszystkich, autor daje odpowiedź na uroszczenia niemieckie do ziem naszych odwiecznie polskich.

gać tylko ludność tubylcza od wieków zrosła z krajem i jego dziejami.

Praca p. Andrzejewskiego zawiera ogromną ilość bardzo ciekawych szczegółów, uwag, obliczeń, które stanowią poważne argumenty w walce o słuszną i świętą sprawę...

Polecamy każdemu bez wyjątku, aby zapoznał się z treścią powyższej pracy; cena jej bardzo przystępna.

Zakład elektrotechniczno-instalacyjny dla światła i siły oraz aparatów medycznych. Telefon 5511. W. Czerniak.

S. Michalski i Ska Pomniki Wyroby granitowe, marmurowe i cementowe. Poznań, ulica Ogrodowa nr. 12.

Powszechnie użytkowe Towarzystwo Poznań „HAUSRAT” Plac Piotra 1. Sypialnie, jadalnie, pokoje mieszkalne i kuchnie.

J. Glinka, Poznań, pl. Bernardyński 3, Telefon 2188. Hurtowny handel win, spirytalnij, cygar i papierosów.

Stanowisko życiowe! Młodzi panowie z wyższym wykształceniem szkolnym (ukończone gimnazjum lub szkoła handlowa) gotowi poświęcić się zawodowi ubezpieczenia.

ORWAT Linoleum wosk do froterów. reparać. Linoleum. Wrocławska 13. Tel. 4206.

DRZEWO pantoflowe obrabiane nożami maszynowymi w większą ilość, poleca na sprzedaż. Konrad Deines jr., Tow. Akc. w Ostrowie. n1919.

Orzełki polskie mosiężne i srebrne, wyrob. miejscowy, zraz w każdej ilości do sprzedania. Żel. dzizym. n5499. Nowak, Chwaliszewo 54.

PERFUMY pudry, kosmetyki, artykuły toaletowe itd. także francuskie, angielskie i warszawskie wyroby w bardzo wielkim wyborze. Słowne kartonowe z perfumami, szczytkami i grzebieniami jako podarki gwiazdkowa poleca po najniższych cenach. Aptek. J. Gadebusch. drogerja i parfumerja. n41. Poznań, ul. Nowa 7/8. Bazar.

Praca Z braku sposobności do konwersacji angielskiej poszukuje znającego język w celu rozmawiania po angielsku i francusku. Zgł. do eksped. Kurjera pod z6098.

Młodzi panowie z wyższym wykształceniem szkolnym (ukończone gimnazjum lub szkoła handlowa) gotowi poświęcić się zawodowi ubezpieczenia. Spółka Zarobkowych w Poznaniu. Stanowisko życiowe z widokiem szybkiego postępu. n2150.

Chemik i asystent, długoletni kierownik większej cukierni, lat 40, dotychczas w niewypowiedzianym miejscu, poszukuje stanowiska jako kierownik lub dyrektor cukrowni w Księstwie Poznańskim lub w Prusach Zachodnich. Zgłoszenia wnoszą się do eksped. Kurjera Poznańskiego pod lit. z5155.

panienki obozna d. obrze z wszystkimi pracami autonomicznymi. K. Piasek i Sroda.

Młodszy urzędnik do podróży i biura potrzebny zaraz do wielkiego składu drzewa z tartakami. Reflektanci muszą dokładnie znać język polski i niemiecki, oraz umieć pisać po polsku i niemiecku i być w stanie samodzielnie pracować. Zgłosz. z podaniem świadectw i podaniem wypracowanej pensji upr. się do eksped. Kurjera Poznań. pod lit. n1911.

Sklepowy potrzebny zaraz. A. Piżmar, hurt. handel win. Poznań, Stary Rynek nr. 6.

panienki umiejącej pisać na maszynie. Zgłoszenia przyjmują. J. Kozłowski z 6200. ul. Rycka 15, kawiarnia.

Do fabryki maszyn rolniczych zatrudnionych na razie 80 ludzi potrzebny od 1. 4 albo od 1. 6 rb. werkmistrz. Reflekt. posiadający dostateczną znajomość fachową zechce się zgł. do eksped. nin. pisma pod d 63.

Samodzielnie pracujących monterów i ślusarzy do naprawy samochodów przyjmują na stałą pracę. d 30. Sł. Brzeski, automobile, ulica Ludwika 20.

Młodszy pomocnik fotografa lub PANIENKA, biegła w zdjęciach i retuszowaniu znajduje zaraz przyjemną posadę. Zgłoszenia z podaniem pensji przy wolnym utrzymaniu przyjmują. J. TRĄDZ, fotograf w Inowrocławiu. z6192.

Ekspedjentka do składu rzeczoznawczego może się zgłosić Busko, mistrz rzeczoznawczy. Piłkarski 23. z5861.

Wateę opatrunk. w mniejszych i większych opakowaniach odda. n2127. Apteka w Zerkowiu.

Korzystna lokata ka Dom

tuż przy Głogowskiej ul. pol., nowa budowa piękna tylko 213 pok. mieszkania. Dzierżawa obecna bez podwyższenia mk. 19.000, a od 1. 7. cr. 21.000, cena mk. 270.000, zal. 60.000. dom handlowy przy ul. Głogowskiej, dzierżawa 17.000 mk., cena 240.000, zal. 40.000, dom przy botanicznym ogrodzie, dzierżawa 28.500 mk., cena 370.000, zal. 60.000, dom przy botanicznym ogrodzie, dzierżawa 24.000 mk., cena 288.000, zal. 50.000, 2 domy handlowe przy ul. Następcy trona, dzierżawa 23.600 mk., cena 215.000, zal. 50.000, dom przy ul. Jadwigi, dzierżawa 9.500 mk., cena 137.000, zal. 25.000, 2 domy handlowe w centrum miasta, 2 ul. front, dzierżawa 24.000 mk., cena 345.000, zal. 45.000, dom handlowy przy ul. św. Marcina, dzierżawa 15.000, cena 220.000, zal. 30.000, dom handlowy i przemysłowy przy Alejach, dzierżawa 40.000, cena 600.000, zal. 60.000, dom z ogrodem 2550 przy Alejach, dzierżawa 40.000, cena 610.000, zal. 70.000, dom pieszny przy Alejach z ogrodem, tylko jeden lokator, dzierżawa 35.000, cena 500.000, zal. 100.000, dom przy Ogrodowej ul., dzierżawa 13.000, cena 155.000, zal. 30.000, dom handlowy przy ul. Ryckiej, dzierżawa 20.000, cena 285.000, zal. 55.000, dom handlowy przy ul. Ryckiej, dzierżawa 17.000, cena 255.000, zal. 50.000, dom przy placu Działowym, 2 ul. front, dzierżawa 13.000, cena 250.000, zal. 45.000, dom przy placu Działowym, dzierżawa 7.800, cena 101.000, zal. 20.000, dom handlowy przy pl. Wolności, dzierżawa 75.000, cena 1.300.000, zal. 200 do 300.000, dom handlowy przy pl. Wolności, dzierżawa 40.000, cena 650.000, zal. 70 do 80.000, piękna wila z ogrodem 2110 m. na Wildzie z 6 altanami, dzierżawa 10.000, cena 160.000, zal. 35.000, wila obok bot. ogrodu z pięknymi 3 miesz. o 4 pok. i dużym ogrodem owoc., dzierżawa 4500, cena 74.000, zal. 34.000, wila obok bot. ogrodu z 4-ma miesz. o 5 i 2 pok. z ogródkiem, dzierżawa 5000, cena 73.000, zal. 30.000, wila blisko teatru miejskiego o 14 pok. z ogrodem, cena 140.000, zal. 50.000, pyszna wila przy teatrze miejskim z meblami o 20 pokojach, cena 500.000, zal. 200.000, majątek rycki 1050 mórg w pow. wąbrzeskim (Briesen) 35 koni, 40 sztuk bydła, 30 świń, ca 350 sztuk drobiu, bud. dobre, dom o 8 pok. w parku. Wielkie zapasy. Martwy inwent. nadkompletny. 4 i pół km. od stacji. Ziemia zdrowa i urodzajna. Cena 500.000, zal. 150-200.000, W Księstwie 630 mórg dobrej gleby z obfitym inw. bud. dobre, cena za morgę 500 mk., zal. 80.000, Polwark 246 mórg pod Pobiedziskami z całym inwentarzem żywym i martwym, bud. dobre, dom o 8 pok. w parku 12 morgowym i owocowym, 3 i pół km. od stacji. Cena 170.000 zaliczki 80.000, Również mam jeszcze wiele innych domów, wł. majątków, gospodarstw, fabryk i terenów pod bud. fabryk karzynie do nabycia. M. Kudliński, Jubiler, Interes roln. i biop. zal. 1382. Poznań, ul. Augusty No. 10 a. Tel. 6032.

ubikacji nadających się na biura bankowe przy Starym Ryuku. Żel. do k. BRZEŃSKI i ZAŁUSKI, Poznań - Beza.

moj pensjonat dla chłopców
przenoszę z Wrocławia do Poznania
 Od Wielkanocy przyjmę na stancję kilku młodszych
 gimnazjastów sier ziemiańskich.
Wiesław Rurnatowski.
 Szybkie zgłoszenia proszę przysyłać do ekspedycji
 „Dziennika Poznańskiego” pod nr. 2526. n2152

Otwieram w kwietniu przy ul. Lipowej 9. w Poznaniu
pensjonat
dla pańienek
 uczęszczających do wyższych zakładów naukowych.
 Zapewniam sumienną i troskliwą opiekę, pomoc w naukach
 i dobre odżywianie. n2284
Wanda Maryańska.
 Do 1. kwietnia przyjmuję zgłoszenia piśmiennie: Wysocko
 pod Ostrowem, później przy ulicy Lipowej nr. 9.

Kupiecka szkoła pryw. Preissa
 w Poznaniu, Rycerska 29.
 Nauka rozpoczyna się dnia 2. kwietnia.
 Wiadomości handlowe, stenografia i maszynowa.
 Książkowość rolnicza. Nauka języka polskiego
 — Prospekty na żądanie. — n 1289

PEDAGOGIUM - Poznań. Przyjęcie do szkoły
 w poniedziałek, dnia 10. marca. — Egzaminy nagłe dla jed-
 norocznych i abiturjentów. **Pensjonat we własnym**
domu. Dla uczniów polskich nauka polska. — Przy-
 jęcie do szkoły odd. w sekretariacie przy Alejach 25. II.
 od godz. 9-1. i 3-6. Tel. 1861. Godz. przyjęć dyrektora
 przy ul. Berlińskiej 4. od 12-1. przy Alejach 25. od 5-6.
 n2077 **Kierownictwo.**

W poniedziałek, 17. b. m. rozpoczynam
nowy kurs
stenografii polskiej
 Również osobny kurs celem
 wydoskonalenia się w pisowni polskiej.
 Zgłoszenia od 4-6, w niedzielę od 11-1.
Szkoła stenografii
 ul. Rycerska 38 II. piętro.

WIELKI PATZENHOFFER
 ulica Berlińska 19.
 pierwszorzędną piwiarnia w Poznaniu
 przeszła na moje ręce.
 Odtąd: n 5979
 wyborna kuchnia polska
 dobrze pielęgnowane piwa, likwory i wina.
Bronisław Biniś.

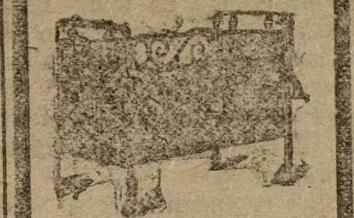
Pierwszorzędną restauracja i winiarnia
 Reichshof sw. Marcin 35 n2000
 w pobliżu Naczelnej Rady Ludowej sw. Marcin
 Godzinie od godz. 4. i 6. wieczorem
KONCERT ARTYSTYCZNY,
 na które uprzejmie zaprasza **Józef Stenzel.**

Piwiarnia i winiarnia Reichshof
 Sw. Marcin 35. (w pobliżu Naczel. Rady Ludowej)
 poleca
 wyborną kuchnię, jako nadzwyczaj dobrze
 pielęgnowane kaimbachskie i jasne piwa
 Wina i rozmaite wyroby alkoholu
 — pierwszorzędnych domów. —
 n 332 **Józef Stenzel.**

FLIRT zabawna gra towarzyska
 jest znów do nabycia, gdyż
 nowe VI wydanie opuściło
 prasę. d171
 Cena sprzedaży 2.50 mk.
 Odtwornie wysła **Stefan Knast** księgarnia
 wrocław. inowrocław.
 Fakże do nabycia w-wszyst. księgarniach i składach papieru.

Czas zapatrzeć się
w NITRAGINĘ
 najjaśniejszy i najwygodn. nawóz azotowy.
 Butelka hektarowa mk. 15.—
 Butelka morgowa mk. 4.—
 Tysiąc świad. polecają. Prospekty wysyłam na żądanie.
Dr. St. Krzyżankiewicz,
 Poznań, ul. Ogrodowa nr. 11.

mycie głowy
 prawdz. Pizavonem Lingnera
 poleca z6665
S. KACZMAREK
 ul. Berlińska 20.

Baczność!!!
Palniki obowicizanc
 nadeszły.
 Dla pp. kupców także na
 dalszą sprzedaż.

LAMPY okowiciane
 kompl. od 12 do 25 mk.

LAMPY naftowe
 wiszące i stołowe.

LAMPY do elektryki
 i gazu.

PENDLE gazowe
 17.50 mk.

KUCHNIE żelazne
 ze wykładanym szmatem.

GARNKI emaliowane
 do gotowania.

ŁOZKA metalowa
 dla dzieci n2041
 i dorosłych.

Wszystkie sprzęty kuchenne i domowe porcelane, szkło, lampy
 poleca po cenach przystępnych.

W. Ziętek,
 Poznań, Wrocławska 37
 Telefon nr. 3812.
 Hurtownie i detalicznie.

Wielkopolanka
 D. R. G. 16. n6652
 niezbedna dla każdego rolnika.

Liosba będących w użyciu dobiega
 drogiego tysiąca.
Fabryka powozów i automobili,
 tow. z ogr. por. w Solingen.
 FILJA: Poznań, Rybaki 4-6.
 daw. A. Dzieciuchowicz.

Polecam się do elektryzowania, gwałtowności, maszy-
 nisty oia i twarży, kosmetyki, do pielęgnacji paz-
 nożki u nóg. Przejm. od
 11-1 i 3-6 Betty Sachas,
 Sw. Marcin 68. w podw. II. l.
 Tel. 1197. n37

OPRZĘDZENIE
 n 4550
 WROCLAWSKA 13. TEL. 2406.

TAPETY
 CERAT Y-CHODNIKI
 DRAŻKI DO PORTJER

100 powozów
 wszelkich fasonów,
 nowych i używanych,
 poleca 11
C. A. Pritzel, fabryka powozów
 Cuestrin-Altstadt.

szczotki i grzebienie
 do czesania w wielkim wyborze
 poleca z6066
S. KACZMAREK
 ul. Berlińska 20.

Suche drzewo
 opałowe
 80 wagonów. Dostawa natychmiastowa.
 Pieniaki dębowe i sosnowe i drzgi sosn. tylko wagonami.
C. Wilke, Poznań, hurtowny
 skład drzewa opałowego, z 5762

Najnowsze Wydawnictwa.

- Abramowski E. Rozmait smierci 3 80
- Barlkew cz Z. Psie dusze, nowela i obrazy 10 80
- Baumfeld A. Kiejnolny poezji staropolskiej, nowa anto-
 logia. wyd. zwykłe 14.40, lepsze 19.20, opr. 25.20
- Chelński S. Organizacja państwa polskiego 1.80
- Claparède E. Dr Psychologia dziecka i pedagogika
 eksperymentalna 6.60
- Davids R. Budzizm. wyd. nowe 10.80
- Feldman W. Wybór poezji Młodej Polski 12.—
- Górski A. Przededniem, opowiadania 7.20
- Gruszecki A. Kandydat, powieść 5.40
- Kaden H. Mvšli 7.20
- Kent E. Drogomiena do wszelkiej przyszłej me-
 tafizyki 9—
- Kowalczyk J. J. Pafegia czyli droga do niezawisłości
 ekonomicznej 6.75
- Makuszyński K. Bardzo dziwne bajki opr. 18—
- Mokowski J. Prawo międzynarodowe 43.20
- Pannenkowa J. Dr. Punkty Wilsona a Gaięta wschodnia 6—
- Plater-Zyberkówna. Na progu młodości 14.40
- Przepisy obowicizanc we wojsku pol. I. Piechoła I.
 Rodziński A. Rosyjskie maoraty w Król. Poiskiem 5.10
- Sadkowski A. Nasze przyszłe drogi wodne 24.—
- Sędzicki Fr. W str zawiast od pomorskiehsiron 4.80
- Sienkiewicz H. Quo Vadis. wyd. nowe 9.—
- Stojński Ed. Zatonione Królestwo. opr. 18—
- Smith A. Dr. Podręcznik chemii ogólnej i nieorg. 31.20
- Żeromski S. Szytowe prace, wyd. 5-le brosz. 14.40 opr. 18.—

Wysyłka tylko za poprzednim nadesłaniem należność z dólżce-
 niem 10 fen. do każdej marki na porlo. — Katalogi obszernie
 bezpłatnie. — Pocztowe konto czekowe: Wrocław 14522. n2135

M. NIEMIERKIEWICZ, KSIĘGARNIA
 i SKŁAD MLI
 Poznań, plac Wilhelmowski nr. 3. — Telefonu nr. 2448.

BANK
Związku Spółek Zarobkowych
 Poznań, Wilhelmowska 26.
 Toruń, Łaziebna nr. 21-23.
 Warszawa, Jasna nr. 1.
 Gdańsk, Holzmarki nr. 18.
 Lublin, Krak.-Przedmieście 64.
 Oddziały:
 zalewła wszelkie czynności z zakresu bankierstwa.
 Pośredniczy mianowicie—w zakupie i sprzedaży
 papierów państwowych, listów zastawnych, akcji itd.

Pensjonat dla przyjezdnych
 Telef. 5342. z Kryzanów Teodozja Rowecka Telef. 5342
 Poznań, ul. Wiktorji 17. II. ptr.
 n 18 (Przystanek kolei elektrycznej tuż przed domem.)

POLSKI PENSJONAT w Berlinie
 poleca 16
 pokoje gustownie urządzone po cenach przystępnych,
 z utrzymaniem lub bez, na czas krótszy lub dłuższy.
 Dobra polska kuchnia. Łazienki w domu. —
 Lift. — Telefon.
S. WĘGLEWSKA, Berlin W.
 Jägerstr. 13. Telefon: Centrum 11772.

Ważne dla pp. kupców!
 Szczotki do szorowania ręczne i na kij
 Szczotki do zamiatania pokoi i ulic
 poleca li tylko w doborowym materiale n2264
B. Roman Murawski, Gostyń, fabryka szczotek.

ZWIĄZEK ZIEMIEN
 W POZNANIU. — Telefon 3693.
 PRZYJMUJE depozyty, udziela kredytu
 i pomocy finans. przy transakcjach
 majątków ziemskich i regulacjach
 hipotecznych — otwiera rachunki
 biżeczne na dogodnych warunkach —
 udziela pożyczek lombardowych
 i dyskontuje wektela n 1984
 POSREDNICZY w sprzedaży majątków
 PROWADZI księgowość gospodarstw
 POSREDNICZY w sprzedaży i zakupie
 artykułów rolniczych
ZWIĄZEK ZIEMIEN
 Zyrkonio E G n H Konto czekowe:
 w Banku Rzeszy Wrsław 1011.

Nasze biuro pośrednictwa pracy
 może wskazać tegie zawodowe sity n 55
 inżynierów, wermistrzów, techników, chemików,
 kupców, kierowników fabryk i warsztatów
 dla różnego rodzaju przemysłu.
 Prosimy nasze przedsiębiorstwa o zgłoszenia pod adresem:
 Spółka Związku Fabrykantów (Fabrikantenverband)
 c. G. m. b. H. Poznań—Posen, plac Wolności 18. I.

Główny Urząd Żywnościowy, oddział handlowy
 kupuje każdą ilość
buraków pastewnych i brukwi
 po wysokich cenach i prosi o zobowiązujące oferty
 z podaniem ilości. Adresować należy: Główny
 Urząd Żywnościowy, Oddział Handlowy,
 Poznań W. 3. n172

Losowanie nagród oszczędnościowych.
 Losowanie o nagrody za regularne składanie oszczędno-
 ści w kasie miejskiej za rok obrachunkowy 1918 odbędzie się
 w kwietniu r. b. Ogłoszenie wygranych nastąpi za pomocą
 plakatów w kasie i w jej filjach, zaś wypłaty wygranych doko-
 na się przez dopisanie ich na kontakach osób oszczędzających
 bez ich osobnego wniosku.
 W losowaniu za rok 1919 biorą udział składający oszczęd-
 ności zapisani na rok 1918 bez wyjątku, o ile odpowiadają
 i eszcze będą warunkom. Zatem ci zgłaszają się już nie potrze-
 bują. Losy na rok 1919 odebrać mogą po 23. kwietnia r. b.
 w głównej kasie oszczędności lub w jej filjach przy sposobności
 wplat.
 Nowe wnioski o udział w losowaniu za rok 1919 stawić
 należy piśmiennie lub ustnie w miejskiej kasie oszczędności
 w ratuszu lub w jej filjach, ulica Jadwigi 11, i na św. Łaza za
 do 31. marca 1919, przyczem koniecznym jest dostarczenie
 dowodów o wysokości rocznego dochodu.
 Warunki, pod jakimi brać można udział w losowaniu
 otrzyma się bezpłatnie w oznaczonych biurach przy oddawaniu
 wniosków.
 Nagrody wynoszą od 25 do 300 marek, losowanie odbę-
 dzie się w kwietniu 1920.
 Udział w losowaniu mogą brać: mężczyźni i kobiety skła-
 dający oszczędności w miejskiej kasie, mieszkający w Poznaniu,
 którzy pracują jako rzemieślnicy, przemysłowcy, zatrudnieni w
 handlu i przemyśle, urzędnicy, osoby wojskowe, służba lub ro-
 botnicy, jeżeli nie zarabiają ponad 2000 marek rocznie, dalej
 ich żony, o ile meżowie sami nie biorą udziału.
 Wkłady jednorazowe nie uprawniają do brania
 udziału w losowaniu, uwzględnia się raczej takich wpłacają-
 cych, którzy składają oszczędności regularnie w pewnych od-
 stepach czasu, np. miesięcznie lub kwartalnie. n2064
 Poznań, 22. lutego 1919.
 Zarząd miejskiej kasy oszczędności.

Zwiazki Centrala Maszyn
 Poznań, ul. Pedagogiczna 29. — Telefon 2283.
 poleca na sezon wiosenny
 plugi dwusobowe, dolowarki i obrypniki do kartofli,
 sortowniki, płuczki i radła do kartofli,
 bronie i walce, wżmne do zboża.
 Przyjmujemy już teraz zlecenia na n2137
 kartoflarnie i grabie konne
 i zaliczamy wozne zarobki a

Spójnia n 57
 Spółka hodowców nasion w Śremie
 aspianska Spółka z ograniczoną porcją
 poleca nasiona wszelkich warzyw, okopowizm, strąka-
 wych roślin pastewnych i kwiastów w dobranych odmia-
 nach i pierwszorząd. jakości. Cennik wysyłamy opłacony.

Końskie włosie
 kupujemy w każdej ilości po cenach najwyższych.
B. Roman Murawski, Gostyń
 Fabryka szczotek. n 5300

Regulacje ksiąg handlowych,
 spółkowych i gospodar-
 czych, ustawianie bilansów oraz zakła-
 danie księgowości wszelkich systemów wy-
 konuje ruinowany specjalista. Łask. zgł. do eksp.
 Kurjera p. z 4352.

Dostałem
palniki okowiciane
 i oddają hurtownie i detalicznie.
W. Janaszek - Poznań,
 ul. Jezuitcka nr. 1. n2086
 Magazyn szkła, porcelany, lamp i sprzętów kuchen.

KLINIKA MOJA znajduje się teraz
 w „Sanatorium Schlechtensoo” p. Berlin.
 Tamte przyjmuję choroby na wuzanie
 Lecznica położona w pięknej leśnej okolicy, otoczona parkiem
 12 morg., posiada wszelkie nowoczesne środki leczniczo (hydromas)
 obano, elektrotzapia, d' Arsenav, termoponetracje, psychoterapia, i
 11304 **S lekarzy.**
Dr. med. et Dr. phil. Al. Piotrowski
 lekarz chorób nerwowych
 i lekarz naczelny lecznicy.
 BERLIN W., Kurlüstendam 230.

MEBLE
 Sypialki — Jadalni — Salony
 Męskie pokoje — Kuchnie —
 oraz wielki wybór MEBLI
 wszelkiego rodzaju.
FABRYKA MEBLI
W. Nowakowski i Synowie
 Poznań, ulica Halgorsztaty 32. n2060
 Wykonuję wszelkie prace w zakres
 brukarstwa wchodzące, jak:
 brukowanie nle, synonio dróg bitych itd.
 Staraniem moim będzie. Szan. Klien-
 tów pod każdym względem zadowolę. n1204
Juljan Chojnacki, Kozłowa, ul. Poznańska.